

DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT

Publikasjonskode: P - 0974 B/S

Bevilgninger til samiske formål i statsbudsjettet 2013

Utgitt av :
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Offentlige institusjoner kan
bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Post og distribusjon
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Tlf: 22 24 20 00

Publikasjonsnummer: P - 0974 B/S

Trykk: 10/2012 - 800

Bevilgninger til samiske formål

Staten Norge er opprinnelig etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn, og begge folk har den samme retten til å kunne utvikle sin kultur og sitt språk. Regjeringens mål er å legge til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har det overordnede samordningsansvaret for statlig samepolitikk. Fagdepartementene har ansvar for å ta initiativ til og gjennomføre samepolitikken innenfor sine sektorer (sektoransvarsprinsippet).

Grunnloven pgf. 110a og sameloven er de nasjonale rettsgrunnlagene for samepolitikken. Det politiske grunnlaget for samepolitikken fremgår av St.meld. nr. 28 (2007–2008) *Samepolitikken*. Meldingen gir en bred omtale av målsettingene for ulike samfunnsområder, blant annet språk, helse, samiske barn og unges oppvekstvilkår, forskning, kulturspørsmål og næringsutvikling. I Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets Prop. 1 S (2012–2013) gis det en kort omtale av samepolitiske utfordringer og utviklingstrekk, og det gis en omtale av mål og strategier for departementets arbeid.

Denne publikasjonen gir en kort og samlet framstilling av de ulike departementenes forslag til bevilgninger til samiske formål i 2013.¹

Innhold

Oversikt over bevilgninger til samiske formål	2
Sametinget	3
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD)	4
Utenriksdepartementet (UD)	7
Kunnskapsdepartementet (KD)	9
Justis- og beredskapsdepartementet (JD)	14
Kulturdepartementet (KUD)	16
Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).....	18
Helse- og omsorgsdepartementet (HOD).....	19
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD).....	20
Landbruks- og matdepartementet (LMD)	21
Miljøverndepartementet (MD)	24

---

¹ Ved eventuelle avvik mellom de ulike departementenes budsjettproposisjoner og denne informasjonsbrosjyren vil det være budsjettproposisjonene som er gjeldende.

Oversikt over bevilgninger til samiske formål

	(i 1000 kroner)			
	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013	Pst. endring 2012-2013
Utenriksdepartementet ¹⁾	1 050 ²⁾	2 450	2450	-
Kunnskapsdepartementet ³⁾	255 028	273 578	282 843	3,4
Justis- og politidepartementet	1 860	1 750	400 ⁴⁾	-77,1
Kulturdepartementet ⁵⁾	94 486	98 154	102 036	4,0
Kommunal- og regionaldepartementet	2 150	2 150	2 150	-
Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet ⁶⁾	244 285	261 279	285 256	9,2
Helse- og omsorgsdepartementet	13 600	13 200	13 636	3,3
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	200	1 000 ⁴⁾	1 000 ⁷⁾	-
Landbruks- og matdepartementet	169 942	163 787	169 146	3,3
Miljøverndepartementet	9 000	6 093	5 195	-14,7
Samlet bevilgning	793 601	825 441	866 112	4,9
Samefolkets fond	4 649	2 535	2 535	
Sum	798 250	827 976	868 647	4,9

¹ Utenriksdepartementet tildeler i tillegg til de beløp som framkommer av denne tabellen midler til samiske formål over kap. 115, post 01/70, kap. 116, post 70 og kap. 118, post 70.

² Tildeling til Gáldu er ikke medregnet i regnskapstallet, jf. tabellen under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets budsjett.

³ Kunnskapsdepartementet tildeler i tillegg til de beløp som framkommer av denne tabellen midler til samiske formål over kap. 254, post 70, kap. 260, post 50 og kap. 285, post 52.

⁴ Beløpet er et anslag over tilskudd gitt til samiske formål. Fordelingen av midler for 2013 vil bli gjort senere.

⁵ I tillegg til de beløp som framkommer av denne tabellen, tildeler Kulturdepartementet midler til samiske formål over kap. 326, post 01, kap. 329, post 01 og kap. 314, post 72.

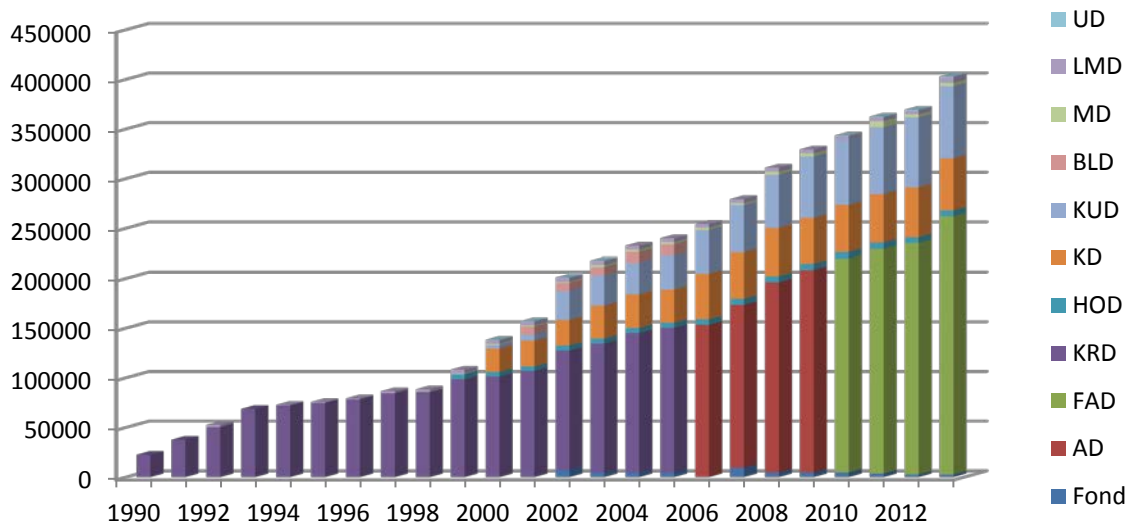
⁶ I tillegg til de beløp som framkommer av denne tabellen, tildeler Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet midler til samiske formål over kap 1500, post 21 og 22, kap 1590, post 01 og 75 og kap 1591, post 01.

⁷ Barne- og likestillingsdepartementet har i tillegg har satt av midler til prosjektet likestilling og mangfold i det samiske samfunnet, jf. kap. 846, post 21 og kap. 847, post 21.

Sametinget

Sametinget vil ifølge budsjettforslaget forvalte omlag 404 mill. kroner (inklusive Samefolkets fond) i 2013. Dette er en økning på cirka 32,1 mill. kroner fra 2012. Sametingets første hele driftsår var 1990, og da hadde Sametinget et budsjett på 31,7 mill. kroner. Utviklingen er i tråd med myndighetenes målsetting om at Sametinget skal ha større innflytelse og myndighet i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkningen.

Oversikt over utviklingen i bevilgninger til Sametinget (i 1000 kroner)

Sametinget er etablert gjennom sameloven for å etterleve Grunnloven pgf. 110a. Sametinget får årlige bevilgninger fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, Kunnskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kulturdepartementet, Miljøvern departementet, Landbruks- og matdepartementet og Utenriksdepartementet.

Sametinget har unntak fra bruttobudsjetteringsprinsippet og får hele sin bevilgning fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Miljøvern departementet over 50-poster. Med forbehold om budsjettvedtak i Stortinget, fordeles Sametinget bevilgningene fra de ulike departementene i årets siste plenums møte. Sametinget fordeles bevilgningene etter egne prioriteringer, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak.

Rammene for Sametingets økonomiforvaltning fastsettes av Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Sametinget. Hovedinstruksen gjelder også for bevilgninger over andre departementers budsjett og for eventuelle inntekter fra annet hold. Instruksen er fastsatt med hjemmel i sameloven pgf. 2-1, tredje ledd. I hovedinstruksen har departementet fastsatt at økonomireglementet for staten og bestemmelser om økonomistyring i staten også gjelder Sametinget. Departementet forutsetter imidlertid at økonomireglementet, og bestemmelsene, må anvendes på en måte som åpner for Sametingets utøvelse av skjønn i egenskap av å være et folkevalgt organ.

Sametinget er tillagt forvaltningsansvar for visse administrative forhold, slik som blant annet valg til sameting, fordeling av økonomiske tilskudd, fastsetting av nærmere bestemte deler av læreplaner for skolen, forvaltning av samiske kulturminner etter kulturminneloven og tilhørende forskrifter, og oppnevning av representanter til ulike offentlige organer. Sametinget utøver dessuten myndighet og innflytelse gjennom deltakelse og representasjon i en rekke utvalg, styrever og råd.

Sametinget informerer om egen virksomhet på nettsiden www.sametinget.no.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Saldert		
			Regnskap 2011	budsjett 2012	Forslag 2013
1533	50	Sametinget	225 655	233 650	259 460
1533	54	Sametinget	3 586	2 535	2 535
1534	50	Tilskudd til samiske formål, Samisk høyskole	2 800	4 610	5 800
1534	51	Tilskudd til samiske formål, Divvun	4 700	5 246	5 419
1534	72	Samisk språk, informasjon m.m.	9 776	9 446	5 330
1534	74	Dokumentasjon, formidling m.m.	1 443		
1535	01	Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, Driftsutgifter	6 319 ¹⁾	3 214 ²⁾	3 319 ³⁾
1536	01	Internasjonalt reindriftssenter, Driftsutgifter	6 756 ⁴⁾	3 613	4 378
1590	71	Tilskudd til kirkelige formål	1 450	1 500	1 550
Sum			262 485	263 814	287 791

¹ Regnskapstallet innbefatter Utenriksdepartementets tildeling, samt ekstern finansiering av prosjekter i regi av Gáldu.

² I tillegg ble det gitt tilskudd til Gáldus virksomhet over Utenriksdepartementets budsjett.

³ I tillegg vil det bli tildelt midler til Gáldus virksomhet over Utenriksdepartementets budsjett.

⁴ Regnskapstallet innbefatter ekstern finansiering av prosjekter i regi av Internasjonalt reindriftssenter.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler og poster:

Kap.	Post	Benevnelse
1500	21	Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>
1500	22	Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Forskning, <i>kan overføres</i>
1590	01	Kirkelig administrasjon, Driftsutgifter
1590	75	Kirkelig administrasjon, Trosopplæring
1591	01	Presteskap, Driftsutgifter

Kap. 1500 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, post 21 og 22 Forskning, kan overføres

Norges forskningsråds samiske program II (2007–2016) har som mål å fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, og bidra til rekruttering og kompetanseutvikling, samt videreutvikling av samisk språk som vitenskapsspråk. I tillegg vektlegges internasjonalt forskningssamarbeid, nettverksbygging og forskningsformidling på samisk og andre språk. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet tildeler årlig ca. 3,7 mill. kroner til Norges forskningsråds samiske program II. Tildelingen videreføres i 2013. I tillegg vil det bli satt av midler til programmet over Kunnskapsdepartementets budsjett.

Kunnskap om velgernes adferd ved sametingsvalg, og hvordan valgordningen virker i praksis, vil være et viktig utgangspunkt når Sametinget og statlige myndigheter skal vurdere framtidige endringer i valgordningen for Sametinget. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet og Sametinget tar sikte på å samarbeide om finansiering av valgforskning på sametingsvalget i 2013.

Det tildeles også midler til oppfølgingen av Samerettsutvalget II over kap. 1500, post 21.

Kap. 1533 Sametinget, post 50 Sametinget

Grunnbevilgningen over posten skal blant annet dekke driften av det politiske arbeidet, og administrasjonen i Sametinget, samt kommunenes og fylkeskommunenes merkostnader ved oppfølging av samelovens språkregler.

Bevilgningen omfatter en økning på 4,1 mill. kroner som følge av at forvaltningsområdet for samisk språk utvides til å omfatte Røyrvik kommune fra 2013.

Til Sametingets arbeid med sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling er det overført 1 mill. kroner fra kap. 1534, post 72 Samisk språk, informasjon m.m.

Regjeringen ønsker, som en del av Kulturløftet, å ha en særskilt satsing på samiske kultur- og språktiltak i perioden 2013 til 2017. Det foreslås derfor satt av en total ramme på 50 mill. kroner til formålet over fem år. I 2013 vil bevilgningen til samiske kultur- og språktiltak utgjøre 10 mill. kroner. Midlene tildeles og forvaltes av Sametinget. Sametinget kan benytte deler av bevilgningen i tråd med intensjonene for Språkåret 2013.

Bevilgningsforslaget omfatter også 2,9 mill. kroner i 2013 til Sametingets merkostnader til gjennomføring av sametingsvalget i 2013.

Kap. 1533 Sametinget, post 54 Avkastning av Samefolkets fond

Under behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2000 vedtok Stortinget 16. juni 2000 å bevilge 75 mill. kroner til et «Samefolkets fond». Fondet ble opprettet som en kollektiv erstatning for de skadene og den uretten fornorskingspolitikken har påført det samiske folket. Avkastningen av fondet skal gå til ulike tiltak for å styrke samiske språk og samisk kultur. Avkastningen av fondet er ikke en del av rammebevilgningen til Sametinget. Vedtektene for fondet ble fastsatt ved kgl.res. 22. september 2006. Sametingets plenum er fondets styre. Prioriteringer for fondsavkastningen fastsettes av Sametinget i de årlige budsjettvedtakene.

Bevilgningen i 2013 vil utgjøre avkastningen av fondet for 2012. Den årlige avkastningen beregnes ut fra en rentesats på 3,38 pst.

Kap. 1534 Tilskudd til samiske formål, post 50 Samisk høgskole

Bevilgningen skal benyttes til drift av Faglig analysegruppe for samisk statistikk, Samiske veivisere, Arbeidiehtu-prosjektet og Senter for samisk i opplæringen. Til Senter for samisk i opplæringen er det overført 1 mill. kroner fra kap. 1534, post 72 Samisk språk, informasjon m.m. Senter for samisk i opplæringen mottar også finansiering over Kunnskapsdepartementets budsjett. Samisk høgskole har anledning til å bruke deler av bevilgningen til Arbeidiehtu-prosjektet til kostnader hos lokale samarbeidspartnerne.

Kap. 1534 Tilskudd til samiske formål, post 51 Divvun

Bevilgningen skal benyttes til drift av Divvun ved Universitetet i Tromsø.

Kap. 1534 Tilskudd til samiske formål, post 72 Samisk språk, informasjon m.m.

Tiltak knyttet til handlingsplanen for samiske språk vil bli prioritert. Bevilgningsforslaget er satt noe ned sammenlignet med tidligere år, blant annet fordi noen av midlene er overført til Sametinget, jf. kap. 1533, post 50 Sametinget, kap. 1534, post 50 Samisk høgskole og kap. 1536, post 01 Driftsutgifter. Forvaltningen av en del av tilskuddsmidlene delegeres til Fylkesmannen i Nordland. I 2013 vil departementet selv fordele tilskuddsmidler, etter søknad og nærmere vurdering, til konkrete prosjekter i regi av følgende aktører:

- Universitetet i Tromsø (språktiltak i regi av Senter for samisk språkteknologi og/eller Divvun)
- Riddu Riddu Festivala AS (tilskudd til Riddu Riddu Festivala AS er knyttet til Språkåret 2013)
- Østsamisk museum
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (dialogkonferanse, reindrift og grunneiere)
- Direktoratet for forvaltning og IKT (innføring av IT-standarder)
- Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter (likestillingsprosjekt)

Kap. 1535 Gáldu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke driften av Gáldu i 2013. I tillegg til bevilgningen over Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets budsjett vil det gis tilskudd til senterets virksomhet over Utenriksdepartementets budsjett, kap. 163, post 72 Menneskerettigheter. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har i samarbeid med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet og Sametinget blitt enige om at Gáldu tildeles midler til en fireårig prosjektstilling for arbeid med likestilling og antidiskriminering. Prosjektet omfatter diskrimineringsgrunnlagene funksjonsevne, kjønn, seksuell orientering og etnisitet. Prosjektet startet opp i 2010 og vil avsluttes med en evaluering i 2014. På grunn av kapasitetsbegrensninger hos Gáldu i 2011 og 2012 har deler av prosjektet blitt forsinket.

Kap. 1536 Internasjonalt reindriftssenter, post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke driften av Internasjonalt reindriftssenter i 2013. Senteret mottar i tillegg prosjekttilskudd fra andre bidragsytere i inn- og utland. For å sikre videre drift og videreutvikling av Reindeer Portal er det overført 0,7 mill. kroner fra kap. 1534, post 72 Samisk språk, informasjon m.m. til kap. 1536, post 01.

Kap. 1590 Kirkelig administrasjon, post 01 Driftsutgifter, post 71 Tilskudd til kirkelige formål og post 75 Trosopplæring

I driftsbevilgningen som blir tildelt Kirkerådet over kapittel 1590 Kirkelig administrasjon, inngår også midler til å finansiere driften og virksomheten til Samisk kirkeråd. Rådet har til oppgave å samordne kirkens innsats blant de samiske befolkningsgruppene og arbeide for å bedre folks kjennskap til samisk kirkeliv. Et viktig arbeidsområde for Samisk kirkeråd har vært oppfølgingen av *Strategiplan for samisk kirkeliv* som ble vedtatt av Kirkemøtet i april 2011. Planen skal bidra til mer systematisk ivaretagelse og inkludering av samisk kirkeliv i Den norske kirke. Samisk kirkeråd har i tilknytning til planarbeidet utarbeidet og vedtatt en egen *plan for samisk trosopplæring*, som skal ivareta samiske barn og unges kulturelle tilknytning i trosopplæringen.

Det har over lengre tid pågått et arbeid i regi av Det Norske Bibelselskap til oversettelse og revisjon av bibelske tekster på samisk. Tilskudd til dette arbeidet er bevilget under post 71. Forvaltningen av tilskuddet er fra 2012 lagt til Kirkerådet/Samisk kirkeråd.

Av bevilgningen under post 75 til trosopplæringsreformen i Den norske kirke, nyttes midler til utvikling av opplæringstilbud overfor barn og unge i den samiske befolkningen.

Kap. 1591 Presteskapet, post 01 Driftsutgifter

I bevilgningene til presteskapet under kap. 1591, post 01 inngår også kirkelig betjening av den samiske befolkningen. Flere steder er det tilsatt samiskspråklige prester, foruten samiske kirketolker.

Det sørsamiske språkområdet omfatter Nidaros bispedømme og deler av Sør-Hålogaland og Hamar bispedømme. Det er egen preste- og diakonstilling med tjeneste overfor sørsamene. I perioden 2009–2012 er det bevilget midler til et fireårig forsøk med en samisk menighet i sørsamisk språkområde. Forsøket er videreført i 2013.

Det bevilges også midler til Kirkelig utdanningscenter i nord over denne posten. Senteret gir et kirkelig utdanningstilbud i nord og har blant annet som formål å profilere det samiske perspektivet i praktisk-kirkelig utdanning.

Utenriksdepartementet (UD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
			2011	budsjett 2012	
163	72	Menneskerettigheter	1 050 ¹⁾	2 450	2 450
		Sum	1 050 ¹⁾	2 450	2 450

¹⁾ Utenriksdepartementets tildeling til Gáldu er ikke medregnet i regnskapstallet, jf. tabellen under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets budsjett.

Over Utenriksdepartementets budsjett blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler og poster:

Kap.	Post	Benevnelse
115	01/70	Driftsutgifter og Tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål
116	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner
118	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland

Kap. 115, post 01 Driftsutgifter og post 70 Tilskudd til presse, kultur- og informasjons-spørsmål

Tilskudd som gis under disse postene skal blant annet bidra til å styrke interessen for og kunnskapen om Norge i utlandet, og styrke kulturlivets internasjonale samarbeid. Profile- ringen av Norge som sentral aktør i nordområdene er et ledd i dette arbeidet.

Årlig tildeles mellom 1,5 og 2 mill. kroner til prosjekter for å styrke norske samers kontakter til andre urfolksgrupper over kap. 115. Sentrale samarbeidspartnere for Utenriksdepartemen- tet, når det gjelder samiske miljøers internasjonale kultursamarbeid finansiert under denne posten, har vært Riddu Riddu-festivalen, NRK Sápmi og Samisk Filminstitutt.

Kap 116, post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner

Nordisk ministerråd tildelte 3,58 mill. danske kroner til støtte av det samiske samarbeidet på kulturområdet i 2012. Midlene fordeles mellom Samerådet og Samisk kunstnerråd, og går i hovedsak til samisk kulturstøtte med målsetting om nordisk nytte og i mindre grad til admi- nistrative driftskostnader. På utdanningsområdet tildelte Nordisk ministerråd 2 mill. danske kroner i 2012. Midlene overføres og disponeres av Samisk høyskole. Rammen for støtten til kultur- og utdanningsområdet forventes videreført i 2013.

Norges bidrag til Nordisk ministerråd bevilges under kap. 116 post 70 Tilskudd til internasjo- nale organisasjoner.

Kap 118, post 70 Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland

Prosjektsamarbeidet med Russland

Denne bevilgningen benyttes til å støtte prosjekter innen en rekke prioriterte områder, herun- der urfolksprosjekter. Støtten til prosjekter hvor urfolk er målgruppen fordeler seg på følgende hovedkategorier:

- Støtte fra Utenriksdepartementet gis til en rekke ulike samarbeidsprosjekter i Nordvest-Russland som involverer urfolk (oftest samer). Bevilgningen brukes blant annet til å finansiere en urfolksmedarbeiderstilling ved det internasjonale Barentssekretariatet. Stillingen samfinansieres med Sametinget. Utenriksdepartementet har også gitt reisestøtte til arbeidsgruppen for urfolk i Barentsrådet. Sum tilskudd i 2011: 700 000 kroner.
- Utenriksdepartementet støtter det norske Barentssekretariatet som forvalter midler til folk-til-folk-prosjekter innenfor norsk og russisk del av Barentsregionen og som involverer samer og andre urfolk. Sum tilskudd i 2011: 2,2 mill.

Tilskuddsordningen er søknadsbasert og det er ikke klart hvor mye av bevilgningen som vil bli benyttet til dette formålet i 2012, men et realistisk anslag er 1,5 mill. kroner. I tillegg kommer støtten som forvaltes av det norske Barentssekretariatet som antas å ligge på omtrent samme nivå som for 2011. For 2013 forventes budsjettallene å ligge på om lag samme nivå som for inneværende år.

Arktisk samarbeid

Målet med tilskuddsmidlene til Arktisk samarbeid er 1) å bidra til å opprettholde Arktis som en fredelig og stabil region, 2) møte utfordringene fra økt aktivitet som resultat av havisens tilbaketrekning og 3) sikre en bærekraftig utvikling i nord og ivareta området store miljøverdier. Bevilgningen skal styrke Norge som polarnasjon og norske prioriteringer i det interstatlige arktiske samarbeidet. Hovedtyngden av samarbeidet foregår innen Arktisk råd som er det eneste sirkumpolare politiske samarbeidsorgan og omfatter alle de åtte arktiske land – Danmark (Grønland, Færøyene), Finland, Island, Norge, Sverige, Canada, Russland og USA, og har permanent urfolkdelaktelse.

På posten er det for årene 2008–2010 gitt totalt 900 000 kroner i støtte til International Centre for Reindeer Husbandry og prosjektet SDWG Ealát Information. Dette har vært et prosjekt med fokus på tilpasning til klimaendringer og tap av beiteland i lokale urfolkssamfunn i nordområdene.

Videre omfatter tilskudd under posten blant annet også støtte til urfolksrepresentanters deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene. Midlene nyttes da i første rekke til dekning av reiseutgifter for deltakelse i henholdsvis Arktisk råd og Barentsrådet. Tilskuddene var på totalt 600 000 kroner i 2011, og forventes videreført på dette nivå i 2012. Fordelingen av disse midlene i 2011 var henholdsvis 350 000 kroner til Sametinget (jf. rammeavtalen med Sametinget). Øvrige midler går i hovedsak til Samerådet. Tilskudd til urfolkrepresentanters deltakelse i internasjonalt samarbeid i nordområdene vil fra og med statsbudsjettet 2012 bli tildelt fra kap. 118. Tidligere ble det tildelt midler til formålet over kap. 116, post 70.

Barents 2020

Barents 2020-ordningen skal bidra til realiseringen av Meld. St. 7 (2011–2012) *Nordområdene*, visjon og virkemidler. Barents 2020-midlene skal være med på å omsette prioriteringene i meldingen ved å støtte utvalgte prosjekter som produserer kunnskap i, om og for nordområdene, inkludert prosjekter for å trygge urfolks kultur og livsgrunnlag.

Kap. 163, post 72 Menneskerettigheter

Utenriksdepartementet inngikk i 2009 en rammeavtale med Sametinget om økonomisk støtte til Sametingets internasjonale virksomhet. Dette innebærer en årlig tildeling på 650 000 kroner til Sametingets arbeid med internasjonale urfolksspørsmål innen FN og andre internasjonale organisasjoner.

I forbindelse med Sametingets forberedende arbeid frem mot FNs verdenskonferanse om urfolk i 2014 er urfolk invitert til en internasjonal forberedende konferanse i Alta i juni 2013. Utenriksdepartementet vil i 2013 støtte urfolkenes forberedelsesprosess inkludert støtte til Alta-konferansen.

I 2012 tildelte Utenriksdepartementet 1,4 mill. kroner til Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter i Kautokeino. Støtten ble gitt til Gáldus arbeid med internasjonale urfolksrettigheter. Støtten til kompetansesenterets virksomhet vil videreføres i 2013.

Videre ble det gitt et tilskudd på 400 000 kroner til Samerådets internasjonale menneskerettighetsarbeid. Støtten til Samerådets virksomhet vil videreføres i 2013.

Kunnskapsdepartementet (KD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
222	01/45	Statens grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, Driftsutgifter og utstyrsanskaffelser, <i>kan overføres</i>	107 943	86 430 ¹⁾	89 468
223	50	Sametinget, Tilskudd til Sametinget	35 420	36 518	37 723
225	62	Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv		20 909	21 578
225	63	Tiltak i grunnopplæringen, Tilskudd til samisk grunnopplæring, <i>kan overføres</i>	47 009	52 487	52 919
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, Spesielle driftsutgifter ²⁾	6 700	2 374 ³⁾	4 750
231	50	Barnehager, Tilskudd til samiske barnehagetilbud	13 553	14 179	14 647
260	50	Universitet og høyskoler	66 010	70 514	72 045
281	01	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, Driftsutgifter	1 825	1 500	1 500
281	73	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, Tilskudd til internasjonale programmer	850		
2410	73	Statens lånekasse for utdanning, Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	50	250	250
Sum			255 028	273 578	282 843

¹⁾ Bevilgningen til sameskolene i Snåsa og Målselv er flyttet fra kap. 222, post 01 til kap. 225, post 62 Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv fra og med 2012.

²⁾ Tallene er basert på tildelingsbrevene til Utdanningsdirektoratet.

³⁾ Bevilgningen ble redusert i 2012 i hovedsak som følge av at midlene til Senter for samisk i opplæringen ble flyttet fra kap. 226, post 21 til kap. 260, post 50.

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over disse kapitlene og postene:

Kap.	Post	Benevnelse
254	70	Tilskudd til studieforbund
260 ⁴⁾	50	Universitet og høyskoler
285	52	Norges forskningsråd, Forskningsformål

⁴⁾ Gjelder bevilgninger til andre universiteter og høyskoler enn Samisk høyskole, som får midler til samiske tiltak i sin årlige ramme.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*

Bevilgningen på posten dekker hovedsakelig:

- Drift av skole og internat ved Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal
- Drift av Samisk videregående skole i Karasjok og Samisk videregående skole og reindriftsskole i Kautokeino

Formålet med bevilgningen til de samiske skolene er blant annet å opprettholde og videreutvikle samisk identitet, språk og kultur. Skolene følger Kunnskapsløftet – Samisk.

Søkningen til Sameskolen i Midt-Norge, Hattfjelldal har vært svært lav de siste årene, og i skoleåret 2011–2012 var det ingen faste elever ved skolen. Skolen fyller en viktig funksjon ved å opprettholde og videreutvikle samisk identitet, språk og kultur gjennom tilbud om fjernundervisning. Skoledriften opprettholdes i innværende skoleår med økt tilbud om fjernundervisning.

Departementet har mottatt Sameskolen i Midt-Norge sitt forslag til handlingsplan for videre drift av skolen. Departementet vil på bakgrunn av dette dokumentet, og i samråd med Utdanningsdirektoratet, vurdere grunnlaget for videre drift av skolen.

Statsbygg har satt i gang et arbeid med en behovsvurdering for ombygging/nybygg ved de samiske videregående skolene. Statsbygg har nå gjennomført programfasen og levert byggeprogram, og Kunnskapsdepartementet har på dette grunnlaget gitt Statsbygg i oppdrag å starte forprosjektfasen.

Sametinget vedtok i 2008 å sette i verk et utredningsarbeid for å sette seg i stand til å ta over forvaltningsansvaret for de samiske videregående skolene. Ved behandlingen av

”Sametingsmelding om opplæring og utdanning” våren 2012 sluttet Sametinget seg til meldingens konklusjon om at ”Sametinget ikke skal ta på seg oppgaven med forvaltning av de statlige videregående skolene i Kautokeino og Karasjok eller andre skoler før Sametingets rolle i budsjettssammenheng er blitt styrket og rammeverket for et samisk eierskap til skolene er på plass”. Utdanningsdirektoratet har inntil videre forvaltningsansvaret for skolene.

Departementet foreslår at bevilgningen for 2013 videreføres på samme nivå som for 2012.

Kap. 223 Sametinget, post 50 Tilskudd til Sametinget

Målet med tilskuddet er å bidra med finansiering til utdanningsformål i Sametinget, inkludert utvikling og produksjon av læremiddel for samiske elever, herunder spesialpedagogiske læremidler, læreplanarbeid og tilskudd til råd og veiledning om samisk opplæring.

Det er et høyt prioritert mål for tilskuddet at de samiske elevene skal få raskere og bedre tilgang til læremidler på sitt eget språk. Bevilgningen stilles i sin helhet til disposisjon for Sametinget.

For 2013 foreslår departementet å videreføre bevilgningen på samme nivå som i 2012.

Kap. 225 Tiltak i grunnpoplæringen, post 62 Tilskudd til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv

Formålet med bevilgningen til de kommunale sameskolene i Snåsa og Målselv er blant annet å opprettholde og videreutvikle samisk identitet, språk og kultur. Skolene følger Kunnskapsløftet – Samisk. Departementet foreslår å videreføre bevilgningen på samme nivå som i 2012.

Kap. 225 Tiltak i grunnpoplæringen, post 63 Tilskudd til samisk i grunnpoplæringen

Målet med tilskuddsordningen er å bidra med finansiering til kommuner, fylkeskommuner og private skoler som tilbyr samiskopplæring i samsvar med § 6-2 og § 6-3 i opplæringsloven. Opplæringen skal følge læreplanverket for Kunnskapsløftet – Samisk. Elevene får opplæring i samisk som førstespråk (Samisk 1) eller samisk som andrespråk (Samisk 2/Samisk 3). Tilskuddet kan også utbetales til kommuner som ønsker å styrke kompetansen i samisk for lærere i grunnskolen (studiehjemler).

Tabellen under viser at det i de siste årene har vært en liten nedgang i tallet på grunnskoleelever som velger samisk som førstespråk og samisk som andrespråk.

Tall på grunnskoleelever som velger samisk som første- og andrespråk i perioden 2009–2012:

Skoleår	2009–2010	2010–2011	2011–2012
Samisk som førstespråk	1 010	975	940
Samisk som andrespråk	1 326	1 285	1 213
Totalt	2 336	2 260	2 153

Tallene inkluderer også elever som går på de samiske skolene.

Kilde: Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Departementet foreslår å redusere bevilgningen på posten grunnet nedgang i elevtall og endringer i gruppesammensetningen. Samlet bevilgning på posten i 2013 er 52,9 mill. kroner.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, post 21 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen

Bevilgningen bidrar til kvalitetsutviklingstiltak innenfor grunnopplæringen, inkludert samisk i grunnopplæringen.

I 2011 ble det bevilget midler til samiske utviklingstiltak, blant annet videreutvikling av fjernundervisning og kompetanseutvikling i samisk.

Kunnskapsdepartementet vil i 2013 øke bevilgningen til samiske tiltak over kap. 226.21 for å finansiere utvikling av en overordnet strategisk plan for samisk fjernundervisning.

Kap. 231 barnehager, post 50 Tilskudd til samiske barnehagetilbud

Tilskuddet skal bidra til å legge til rette for at samiske barn får utviklet samisk språk og kultur i barnehagen. I 2011 er det registrert 33 samiske barnehager og 28 norskspråklige barnehager som gir samisk tilbud til henholdsvis 823 barn og 91 barn. De siste årene har det vært en nedgang i antall barn som får tilbud om samisk i barnehagen, og Sametinget skal i forbindelse med sin egen barnehagemelding drøfte denne problemstillingen. Samlet bevilgning på posten i 2013 er 14,6 mill. kroner.

Kap 254 Tilskudd til voksenopplæring, post 70 Tilskudd til studieforbund

Tilskuddet bidrar til at godkjente studieforbund kan tilby fleksibel og brukertilpasset opplæring for voksne. Deler av tilskuddet går til samiske studieforbund. En mindre del av tilskuddet går til opplæring av voksne i samisk språk på grunnskolenivå gjennomført av godkjente studieforbund og nettskoler. Størrelsen på disse tilskuddene beregnes ut fra aktivitet. Tildelt beløp i 2012 er på om lag 1,5 mill. kroner.

Det foreslås at den samlede bevilgningen over kap. 254, post 70 blir på 189 mill. kroner i 2013.

Kap. 260 Universitet og høyskoler, post 50 Statlige universitet og høyskoler

Samisk høyskole er en høyere utdannings- og forskningsinstitusjon som skal dekke det samiske samfunnets behov. Samisk er hovedspråk både i undervisning, forskning, og administrasjon. Institusjonen har et nordisk-samisk og internasjonalt perspektiv, med studenter og ansatte fra alle land i Sápmi: Norge, Finland, Sverige og Russland. Høyskolen hadde 173 registrerte studenter høsten 2011, mot 104 høsten 2010. Det er om lag 40 ansatte.

Det undervises og forskes i fagdisipliner som journalistikk, lærerutdanninger, samisk språk, reindrift, duodji/dáidda, joik, samisk fortellertradisjon og urfolkskunnskap. Felles for alle fag er at de er basert på samisk kultur og tradisjonskunnskap.

Samisk høyskole fikk i 2011 tildelt om lag 66 mill. kroner i grunnbevilgning og om lag 70,5 mill. kroner i 2012. For 2013 foreslås det en bevilgning på om lag 72 mill. kroner til Samisk høyskole. Bevilgningen dekker også Senter for samisk i opplæringen.

Budsjettendringen fra 2012 til 2013 utover normal prisjustering skyldes i hovedsak en negativ utvikling i utdanningsindikatorene (færre avlagte studiepoeng) og en relativ økning i forskningsindikatorer. Dette er en følge av at finansieringsmodellen for høyere utdanningsinstitusjoner er delvis resultatbasert. I forbindelse med omlegging fra tidligere allmennlærerutdanning til ny grunnskolelærerutdanning får Samisk høyskole i årene 2011–2015 en økning i grunnbevilgningen hvert år for å styrke lærerutdanningstilbudet.

I tillegg til ordinær bevilgning fikk de høyere utdanningsinstitusjonene i Nord-Norge samlet 5 mill. kroner i 2011 for arbeidet med å utvikle en felles samfunnskontrakt mellom institusjonene og samfunns- og næringslivsaktører i nord.

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler, post 01 Driftsutgifter og kap. 287, post 21 Forskningsinstitutt og andre tiltak

Etter konsultasjoner med Sametinget oppnevnte Kunnskapsdepartementet i august 2010 et utvalg for å utrede utviklingstrekk, behov og målsettinger for samisk forskning og høyere utdanning. Det ble tildelt til sammen 750 000 kroner til formålet over kap. 281, post 01 og kap. 287, post 21 i 2010. Samme beløp ble tildelt i 2011. Utvalget avga innstilling i juni 2012.

Utvalgsrapporten har et folkerettslig utgangspunkt og legger til grunn et bredt regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv på samisk forskning og høyere utdanning. Det er bred enighet om at forskning og høyere utdanning er fundamentale innsatsfaktorer for samfunnsutviklingen. Når det gjelder tiltak fokuserer utvalget særlig på rekruttering, språkrøkt og styrking av det institusjonelle samarbeidet mellom samiske institusjoner på området. Den videre utviklingen av Samisk høyskole vies særlig oppmerksomhet. Rapporten er sendt ut til høring høsten 2012.

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler, post 01 Driftsutgifter

Rekruttering av lærere i lulesamisk og sørsamisk språk er utfordrende og det er satt i verk flere tiltak for å bedre rekrutteringen. Kunnskapsdepartementet ga i 2009 Samisk høyskole i oppdrag å lede en arbeidsgruppe for å utarbeide et forslag til en langsiktig nasjonal strategi for rekruttering som vektlegger samiske språk og lærerutdanning. Strategien ble vedtatt primo 2011 etter konsultasjoner med Sametinget, og har varighet ut 2014. Det er tildelt totalt 2,8 mill. kroner til oppfølging av strategien i 2011 og 2012. Satsingen videreføres i 2013.

I strategien er sterkere fagmiljøer trukket frem som et viktig tiltak for økt rekruttering til samisk høyere utdanning. Samarbeid mellom de ulike samiske fagmiljøene kan bidra til sterkere fagmiljøer. I tiltaksplanen for 2012 satser departementet på flere tiltak for samlet sett å styrke rekrutteringen til samisk språkutdanning.

Høyskolen i Nord-Trøndelag koordinerer iverksettingen av rekrutteringsstrategien, hvor Universitetet i Tromsø, Høyskolen i Finnmark, Samisk høyskole og Universitetet i Nordland også deltar.

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler, post 73 Internasjonale programmer

Samisk høyskole hadde fra 2009 til 2011 ansvaret for hovedkontoret for World Indigenous Nations Higher Education Consortium (WINHEC) og Kunnskapsdepartementet tildelte i perioden 850 000 kroner årlig til høyskolen for drift av kontoret.

Kap. 285 Norges forskningsråd, post 52 Forskningsformål

Norges forskningsråd har et delansvar for finansiering av samisk forskning. De midlene som går til samisk forskning over kap. 285, post 52 går i hovedsak til et forskningsprogram som er finansiert med midler fra Kunnskapsdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet.

Program for samisk forskning II startet opp i 2007 og skal løpe i ti år. Programmet fokuserer på sentrale utfordringer for samisk forskning, herunder rekruttering og styrking av samisk som vitenskapsspråk. Programmet legger også vekt på kulturell og språklig variasjon i det samiske samfunnet, på internasjonalt samarbeid og på formidling av forskningen.

Kap. 2410 post 73 Avskrivninger, overslagsbevilgning

Avskrivningene på posten omfatter ulike avskrivningsordninger i Lånekassen. Fra og med 2010 ble det innført en ordning der studenter, som har kombinasjonen grunnskolelærer-utdanning, praktisk-pedagogisk utdanning eller førskolelærerutdanning og samisk språk, får ettergitt lån i Statens lånekasse for utdanning med inntil 50 000 kroner. I 2011 ble det ettergitt lån til kun én person. Det forventes at om lag 5 studenter per år vil få ettergivelse på dette grunnlaget i årene som kommer.

For 2013 foreslås det å videreføre bevilgningen til samiske formål på posten på samme nivå som i 2012.

Justis- og beredskapsdepartementet (JD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
			2011	budsjett 2012	2013
440	01	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, Driftsutgifter	400	400	400
470	72	Fri rettshjelp, Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak	1 460	1 350	400 ¹⁾
		Sum	1 860	1 750	400

¹ Fordelingen av tilskudd over posten for 2013 er ennå ikke bestemt.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, Post 01 Driftsutgifter

Under kap. 440, post 01 har det i flere år blitt stilt midler til disposisjon for de politidistriktene hvor det er kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk. Målsettingen er å motivere til økt kunnskap om samisk språk i politidistrikter med samisk befolkning. Politidistrikter som har kommuner med tospråklig forvaltning, kan søke om refusjon for utgifter de har hatt som følge av tospråklig forvaltning. Ordningen administreres av Politidirektoratet i henhold til instruks av 19. februar 2010.

For 2012 er det satt av 400 000 kroner. Det tas sikte på å sette av tilsvarende beløp i 2013.

Politidirektoratet har etablert en ressursgruppe bestående av 9 polititjenestemenn fra Øst-Finnmark, Vest-Finnmark og Nord-Trøndelag politidistrikt hvorav de fleste har samisk bakgrunn og behersker samisk språk. Gruppen skal veilede direktoratet og politidistriktene i spørsmål som angår samisk språk og samisk kultur i politiet. Det er iverksatt et arbeid med å styrke samisk språk, knyttet til behandling av saker hvor samiske barn har vært utsatt for vold eller overgrep, ved Statens barnehus i Tromsø. Det er også iverksatt andre tiltak for å styrke samisk språk i politiet, med henvisning til regjeringens handlingsplan for samiske språk.

Kap. 470 Fri rettshjelp, Post 72 Tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak

Retthjelpskontoret Indre Finnmark ble etablert i 1987. Bakgrunnen for opprettelsen av kontoret var blant annet at man ønsket å tilby den samisktalende delen av befolkningen rettshjelp på eget språk. Kontoret har hovedsete i Karasjok, men har kontordager også i andre kommuner ved behov. Kontoret hadde 158 saker til behandling i 2011 og 2,5 årsverk. Forbruket i 2011 var på om lag 1,46 mill. kroner.

Justis- og beredskapsdepartementet gir hvert år tilskudd til ulike rettshjelpstiltak.

Tilskuddet til Retthjelpskontoret Indre Finnmark for 2012 var på 1,35 mill. kroner.

Fordelingen av tilskudd over posten for 2013 er ennå ikke bestemt.

Finnmarkskommisjonen

Finnmarkskommisjonen ble oppnevnt av Kongen i statsråd 14. mars 2008. Kommisjonens oppgave er å kartlegge eksisterende bruks- og eierrettigheter som folk i Finnmark har ervervet på grunnlag av langvarig bruk. Kartleggingen skal skje på grunnlag av gjeldende nasjonal rett og er begrenset til grunn som Finnmarkseiendommen overtok ved finnmarkslovens ikrafttredelse 1. juli 2006. Utmarksdomstolen for Finnmark skal behandle tvister som oppstår i forbindelse med Finnmarkskommisjonens kartlegging. Justis- og beredskapsdepartementet og Domstoladministrasjonen arbeider med å etablere Utmarksdomstolen for Finnmark, slik at domstolen er operativ til å behandle de første kravene om rettslig prøving av Finnmarkskommisjonens første utredningsrapport.

I 2011 viste regnskapet et forbruk på 12,8 mill. kroner. I 2012 ble bevilgningen til domstolene styrket med til sammen 16,4 mill. kroner til å dekke utgiftene til Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark, jf. Prop. 1 S (2011–2012) for Justis- og

beredskapsdepartementet. Bevilgningsøkningen er videreført og prisjustert for 2012 og 2013 og vil utgjøre til sammen 17,1 mill. kroner (inkl. Domstoladministrasjonens administrasjonsutgifter) i 2013, jf. Prop. 1 S (2012–2013) for Justis- og beredskapsdepartementet.

Kulturdepartementet (KUD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Saldert		
			Regnskap 2011	budsjett 2012	Forslag 2013
320	53	Allmenne kulturformål, Sametinget	67 379	70 379	72 702
323	72	Musikkformål, Knutepunktinstitusjoner (Riddu Riddu-festivalen)	1 596	1 645	2 145
334	73	Film og medieformål, Regional filmsatsing (Internasjonalt samisk filmsenter)	2 500	2 763	3 051
335	75	Pressestøtte, Tilskudd til samiske aviser	23 011	23 367	24 138
Sum			94 486	98 154	102 036

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	Post	Benevnelse
326	01	Språk, litteratur- og bibliotekformål (Nasjonalbiblioteket)
329	01	Arkivformål, Samisk arkiv
314	72	Kultur og samfunn

Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Sametinget

Sametinget forvalter en rammebevilgning til kulturformål under statsbudsjettets kap. 320, post 53. Det er Sametingets ansvar å prioritere innenfor denne rammen og sørge for at midlene blir brukt på best mulig måte for å styrke og ivareta samisk kultur. Midlene gir rom for tilskudd til samiske musikkfestivaler, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, samiske kunstnerstipend og stipendkomitévederlag, Beavvváš Samiske Nasjonalteater, stedsnavnstjenesten og oppfølging av samisk språklov, Sametingets bibliotek, mobil bibliotekstjeneste, samiske museer og tidsskriftet Nuortanáste. For øvrig fordeler Sametinget midlene etter egne prioriteringer.

Kulturdepartementet foreslår at det i 2013 blir satt av 72,702 mill. kroner på kap. 320, post 53 Sametinget. Siden 2005 er bevilgningen på denne posten økt med over 40 mill. kroner.

Kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner

Riddu Riddu-festivalen fikk knutepunktstatus i 2009. For 2013 er det foreslått et tilskudd på 2,145 mill. kroner til festivalen.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 01 Driftsutgifter

Nasjonalbiblioteket har siden 1993 hatt samisk bibliografi som særskilt oppgave. Bibliografien inneholder samiskspråklig materiale, i tillegg til litteratur på andre språk, innen alle fag og emner som berører samiske forhold. Målet er en felles nordisk bibliografi.

Kap. 329 Arkivformål, post 01 Driftsutgifter

Samisk arkiv er fra 2005, etter ønske fra Sametinget, overført fra Sametinget til Riksarkivaren. Drift av Samisk arkiv dekkes innenfor de årlige bevilgninger til Arkivverket over statsbudsjettets kap. 329 Arkivformål.

Kap. 334 Film- og medieformål, post 73 Regional filmsatsing

Siden 2009 har Internasjonalt samisk filmsenter mottatt statsstøtte over denne posten. Det gis tilskudd til utvikling og produksjon av kortfilm og dokumentarfilm, kompetansehevende tiltak og tiltak for barn og unge. Den regionale filmsatsingen er en del av den samlede nasjonale filmpolitikken. Statstilskuddet skal bidra til å fremme målene på filmområdet, jf. omtale i kap. 334 i Prop. 1 S fra Kulturdepartementet. For 2013 foreslår Kulturdepartementet et tilskudd på 3,051 mill. kroner til Internasjonalt samisk filmsenter.

Kap. 335 Pressestøtte, post 75 Tilskudd til samiske aviser

De samiske avisene har mottatt statsstøtte siden 1979, fra 1987 over egen budsjettpost. Over posten gis det tilskudd til produksjon av samiske aviser og tilskudd til produksjon av avissider på lulesamisk og sørsamisk. Ved siden av betydningen for demokrati og ytringsfrihet, har de samiske avisene en viktig oppgave i å opprettholde og videreutvikle samisk skriftspråk. I Kulturdepartementets budsjettforslag for 2013 er det foreslått en bevilgning til de samiske avisene på 24,138 mill. kroner.

Kap. 314 Kultur og samfunn, post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

I det norsk-russiske kultursamarbeidet etableres treårige samarbeidsprogrammer som trekker frem områder som gis ekstra oppmerksomhet i programperioden. Samisk kultur og urfolk-kultur er et av fem fokusområder i programperioden 2010–2012, og området vil inngå også i kommende programperiode. Kulturdepartementet har bidratt til kultursamarbeid innen urfolk-kultur mellom Norge og Russland blant annet gjennom tilskudd til et kulturformidlingskontor som er etablert i Moskva i et samarbeid mellom Riddu Ridđu og Senter for nordlige folk og den russiske organisasjonen Raipon. Departementet har også bidratt til utredning av et program for samiske kulturnæringsutøvere i Barentsregionen.

Kulturdepartementet støtter flere ulike kulturprosjekter i Nord-Norge innenfor sin nordområdesatsing, blant annet gjennom bidrag til kulturprogrammet Barentskult, der også Utenriksdepartementet og de tre nordnorske fylkene bidrar. Selv om disse avsetningene ikke er særskilt øremerket samiske kulturformål, gjelder flere av prosjektene som støttes på denne måten samisk kultur.

Spillemidler til samisk idrett

Det ytes årlige tilskudd til samisk idrett gjennom fordeling av overskuddet til Norsk Tipping AS. Ved fordeling av overskuddet til Norsk Tipping AS for spilleåret 2011 til idrettsformål i 2012, ble det avsatt 600 000 kroner til samisk idrett. Tilskuddet overføres Sametinget som er ansvarlig for den videre fordelingen av midlene i tråd med målsettingen for tilskuddet. Begrunnelsen for et eget tilskudd til samisk idrett er opprettholdelse og videreutvikling av særegne samiske idrettsaktiviteter.

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD)

			(i 1000 kr)		
Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
551	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	2 150	2 150	2 150

Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling

Kommunal- og regionaldepartementet tildeler 2,15 mill. kroner i 2013 til gjennomføring av Sápmi, som er en del av Interreg IVA Nord. Den totale rammen for Sápmi i programperioden 2007–2013 er på 15 mill. kroner.

Interreg IVA Nord's overgripende mål er å øke regionens konkurransekraft og samhørighet gjennom samarbeid om næringsliv, infrastruktur og kompetanse. Sápmi er rettet mot samisk kultur- og næringsliv. Sekretariatsfunksjonen deles mellom Troms fylkeskommune og Nord-Trøndelag fylkeskommune.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
762	21	Spesielle driftsutgifter		800 ¹⁾	800
762	50	Samisk helse		5 800 ¹⁾	6 036
762	70	Samisk helse	13 600 ²⁾	6 600 ¹⁾	6 800
		Sum	13 600	13 200	26 836

¹ Post 50 Samisk helse ble opprettet i statsbudsjettet for 2012, jf. Prop. 1 S (2011–2012) og Prop. 16 S (2011–2012).

² I 2011 var midlene til samisk helse fordelt på post 21 og 70.

Kap 762 Samisk helse, post 50 tilskudd til Sametinget

Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen. For 2013 foreslås disponert 6,036 mill. kroner til videreføring av tiltak på grunnlag av regjeringens handlingsplan for helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen i Norge 2002–2005 – *Mangfold og likeverd*. Midlene fordeles til Sametinget og inkluderer finansiering av to saksbehandlerstillinger. Formålet med disse er utvikling av Sametingets helsepolitiske innspill til sentrale myndigheter, løpende dialog med helseforetakene mv., saksbehandling i forbindelse med tildeling av prosjektmidler til samiske helseformål og administrasjon av tilskuddsordningen.

Kap 762 Samisk helse, post 21 og 70

Midlene fordeles primært til Senter for samisk helseforskning via Helsedirektoratet. Forskningscenteret foretok i 2012 en ny befolkningsundersøkelse – SAMINOR II. Midlene vil hovedsakelig gå til å dekke ressursbruk i forbindelse med datainnsamling av helse- og levetidsundersøkelsen i områder med samisk bosetting – SAMINOR II.

Helsedirektoratet arbeider langsiktig for å fremme samisk språk og kulturkompetanse gjennom rådgivning og nettverksvirksomhet mot kommuner, helseforetak, fylkesmenn, utdanningsinstitusjoner og andre aktører med en rolle i helsetjenesten.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD)

(i 1000 kr)

Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
854	50	Tiltak i barne- og ungdomsvernet		1 000	1 000
		Sum		1 000	1 000

I tillegg blir det bevilget midler til samiske formål over følgende budsjettkapitler:

Kap.	Post	Benevnelse
846	21	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv., Spesielle driftsutgifter
847	21	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne

Kapittel 846 Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv., post 21 Spesielle driftsutgifter og kapittel 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne, post 21 Spesielle driftsutgifter

Til likestillingstiltak i det samiske samfunnet er det over Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett foreslått bevilget midler i 2013 over kap. 846 Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv., post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 847 Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Midlene skal gå til prosjektet likestilling og mangfold i det samiske samfunnet som startet opp i 2011. Prosjektet er ikke videreført i 2012 på grunn av bemanningssituasjonen ved Gáldu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter. Det er forutsatt at prosjektet fortsetter fra 1. januar 2013 og avsluttes 31. desember 2014.

Kapittel 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet, post 50 Forskning

Helse- og omsorgsdepartementet besluttet i 2012, i samråd med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, at 1 mill. kroner skulle flyttes fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets kap. 854, post 21. Fra og med 2013 flyttes midlene til kap. 854, post 50.

Bakgrunnen for at det i 2012 ble flyttet midler fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til Barne- og likestillingsdepartementets budsjett er at Sametinget har anvendt disse midlene på sitt arbeid med barnevern og familievern. Barnevern og familievern hører inn under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets ansvarsområder. Midlene skal i 2013 brukes til videreføring og styrking av Sametingets virksomhet på disse områdene.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

(i 1000 kr)

Kap.	Benevnelse	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
1147	Reindriftsforvaltningen	61 020	61 787	62 646
1150	Til gjennomføringen av jordbruksavtalen	2 000	2 000	4 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	108 922	102 000	104 500
	Sum	171 942	165 787	171 146

Kap. 1147 Reindriftsforvaltningen

(i 1000 kr)

Post	Tiltak	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
01	Driftsutgifter	43 996	42 723	43 105
45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 317	6 958	7 118
70	Tilskudd til fjellstuer	692	702	725
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	6 723	8 904	9 198
82	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i>	3 292	2 500	2 500
	Sum kap. 1147	61 020	61 787	62 646

Endring i organiseringen av reindriftsforvaltningen

I Prop. 1 S (2011–2012) ble det orientert om at regjeringa har foreslått at det skal gjennomføres endringer i organiseringen av den offentlige forvaltningen av reindriften. Forslaget innebærer at den sentrale forvaltningen, tidligere Reindriftsforvaltninga, blir videreført med lokalisering i Alta og får navnet Statens reindriftsforvaltning. Reindriftstyret er foreslått videreført som i dag, og områdestyrene blir avviklet, noe som innebærer lovendringer. Etter forslaget blir det videre gjennomført en administrativ virksomhetsoverføring fra Landbruks- og matdepartementet til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet ved at områdekantorene under dagens reindriftsforvaltning i Alta overføres til fylkesmannen. Det faglige ansvaret for reindriftsforvaltningen vil fortsatt ligge under Landbruks- og matdepartementet. Det er innledet konsultasjoner med Sametinget om saken, i tråd med Prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget.

Prosessen med endring av organisering av reindriftsforvaltningen har tatt lenger tid enn forventet. Det blir vist til Landbruks- og matdepartementets Prop. 1 S (2012–2013) for mer informasjon.

Post 01 Driftsutgifter

Hovedformålet med bevilgningen er drift av Statens reindriftsforvaltning. Statens reindriftsforvaltning er et utøvende forvaltningsorgan for de sentrale reindriftspolitiske virkemidlene og et støtte- og utredningsorgan for Landbruks- og matdepartementet. Forvaltningen har en sentral rolle i gjennomføringen av reindriftspolitikken, og det er lagt opp til at forvaltningen i vesentlig grad også skal ha en rådgivende rolle. Tilrettelegging og aktivt arbeid for å nå målene i reindriftspolitikken står også sentralt. Statens reindriftsforvaltning forvalter reindriftsloven og virkemidlene under reindriftsavtalen, og er også sekretariat og utøvende organ for Reindriftsstyret.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning på posten på 43,1 mill kroner for 2013.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehold

Bevilgningen skal dekke utgiftene til en oppfølging av Norge sitt ansvar for grensegjerdene mot Sverige, Finland og Russland. I tillegg skal posten dekke utgiftene til effektivisering av reinbeiteavtaler i Rørosregionen.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning på 7,1 mill. kroner for 2013.

Post 70 Tilskudd til fjellstuer

Formålet med bevilgningen er å holde oppe trykkgheiten i fjellområder for blant annet reingjetere. Landbruks- og matdepartementet har i dag avtale med tre statseide fjellstuer og i tillegg kontrakt med fire private om fjellstuehold. Fjellstuene har plikt til å holde åpent hele året.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning på 725 000 kroner for 2013.

Post 71 Omstillingstiltak i Indre Finnmark

Utfordringen med å nå målet om en bærekraftig reindrift har vært størst i deler av Finnmark. Formålet med bevilgningen er å finansiere ulike tilpassinger og tiltak for å legge til rette for en bærekraftig reindrift i Finnmark.

De siste årene har bevilgningen blant annet dekket utgiftene til forlenget omstillingslønn. Det har vist seg vanskelig å få omstillere over 55 år over i annet arbeid. For denne gruppen var det ikke satt krav om aktiv omstilling. For å bidra til å gi denne gruppen en verdig avslutning på arbeidslivet og for å hindre at de tar opp igjen reindriften, vil de kunne søke om forlenget omstillingslønn fram til ordinær pensjonsalder etter folketrygdlovgivningen. Forutsetningen for å komme inn under ordningen er at vedkommendes driftsenhet blir avviklet.

Reindriften har store tap, og det er stor forskjell mellom det som det blir søkt om og det som blir erstattet som tap til rovvilt. Dette har ført til økt konflikt mellom næringen og myndigheter om tapsårsaker. Utgifter for å fremskaffe ny kunnskap om produksjon og tap dekkes over denne posten.

I tillegg er formålet med bevilgningen å dekke ulike tiltak for å følge opp reindriftsloven av 2007, og enkelte utviklings- og utredningskostnader.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning på 9,2 mill. kroner for 2013.

Post 82 Radioaktivitetstiltak

Statens ansvar for å dekke kostnader som følge av radioaktivt nedfall etter Tsjernoby-lulykka har som prinsipielt utgangspunkt det vedtak som regjeringen fattet 31. juli 1986. Regelverket for radioaktivitetstiltak blir fastsatt etter de samme prosedyrene som forskriftene etter rein-driftsavtalen.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning på 2,5 mill. kroner for 2013.

Kapittel 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen

Som et ledd i regjeringens arbeid for utvikling av fjellområdene og nordområdene, ble det i Meld. St. 9 (2011-2012) signalisert en styrking av satsingen på fjellandbruk og arktisk landbruk. I årets jordbruksoppgjør ble disse signalene fulgt opp med blant annet en økning av

Sametingets midler til næringsformål fra 2 til 4 mill. kroner. Bevilgningen skal stimulere til næringsutvikling i landbruket i samiske områder, og fortrinnsvis brukes til investerings- og utviklingstiltak av mer varig karakter.

Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen

		(i 1000 kr)		
Post	Tiltak	Regnskap 2011	Saldert budsjett 2012	Forslag 2013
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	45 186	32 800	34 100
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	6 100	6 100	6 100
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	54 803	60 000	62 400
79	Velferdsordninger	2 833	3 100	1 900
Sum kap. 1151		108 922	102 000	104 500

Den 23. februar kom Staten og Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) fram til en avtale for 2012-2013. Reindrifftsavtalen for 2012–2013 har en ordinær ramme på 104,5 mill. kroner. Dette er en økning på 2,5 mill. kroner i forhold til Reindrifftsoppgjøret 2011–2012.

Hovedmålet til Reindrifftsavtalen 2012–2013 er å legge til rette for økt markedsrettet produksjon og verdiskaping. Avtalen innebærer en avvikling av Verdiskapingsprogrammet for reindrifften, og etablering av et program for reindrifften tilsvarende Lokalmatprogrammet. Det nye programmet skal være tilpasset utfordringene i reinbedriftene. Samtidig skal reiselivsbasert næringsutvikling i reindrifften, samt samarbeidstiltak mellom reindrifften og foredlingsbedrifter inngå i programmet.

Partene er blitt enige om å etablere en egen ordning for lærings- og omsorgsbaserte tjenester i reindrifften. Avtalepartene ser på lærings- og omsorgsbaserte tjenester som et næringsrettet tiltak og en sjanse for reindrifften til økt inntjening. I tillegg vil en slik ordning bidra til å bygge et positivt omdømme omkring reindrifften. Ordninga skal være tilpasset kultur- og egenarten i næringen.

Med enkelte satsøkninger videreføres de produksjonsavhengige tilskuddene. Denne videreføringen legger til rette for økt slaktning og produksjon. Den framforhandlede avtalen gir grunnlag for en fremdeles positiv utvikling av reindrifften. Samtidig underbygger den framforhandlede avtalen dreiningen man har hatt av virkemiddel i reindrifftsavtalen de senere årene, med et større næringsrettet fokus og en tilrettelegging for de reindrifftsutøverne som har reindrifft som hovednæring.

I forbindelse med forhandlingene om reindrifftsavtalen 2012–2013 ble avtalepartene enige om å overføre 2 mill. kroner til Sametinget fra kapittel 1151, post 51 Reindrifftens utviklingsfond. Formålet med overføringen fra Reindrifftens utviklingsfond til Sametingets tilskuddsordninger til næringsutvikling er å øke den reelle verdiskapingen i tilknytning til reindriffts-næringen.

Landbruks- og matdepartementet fremmer forslag om en bevilgning under kapittel 1151 for 2013 i samsvar med Stortingets behandling av reindrifftsavtalen for 2012-2013, jf. Innst 344 S (2011–2012). For nærmere omtale av de enkelte postene og strategier i reindrifftspolitikken vises det til Prop 104 S (2011–2012).

Miljøverndepartementet (MD)

			(i 1000 kr)		
			Saldert		
Kap.	Post	Benevnelse	Regnskap 2011	budsjett 2012	Forslag 2013
1429	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	6 000	3 093	3 195
1429	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan benyttes under post 21</i>	3 000	3 000	2 000
Sum			9 000	6 093	5 195

Kap. 1429, post 01 Driftsutgifter

Sommeren 2012 ble prosjektet for registrering av automatisk fredete, samiske bygninger påbegynt. Registreringsarbeidet skal fortsette fram til 2015. Arbeidet inngår som en del av *Kunnskapsløftet for kulturminneforvaltningen*. For budsjettåret 2012 er det bevilget 2 mill. kroner til dette arbeidet.

Kap. 1429, post 50 Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid

Over Miljøverndepartementets budsjett for 2013 er det foreslått bevilget 3,195 mill. kroner til samisk kulturminnevernarbeid. Tilskuddet skal ivareta de overordnede kulturminnefaglige hensyn i arbeidet med samiske kulturminner og kulturmiljøer. Midlene skal i hovedsak nyttes til større vedlikeholds- og restaureringsarbeid og til skjøtsel, jf. omtale i Prop.1 S (2012-2013).

Kap. 1429, post 72 Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer

Underpost 72.2 Vern og sikring av fredete bygninger og anlegg

Det videreføres 2 mill. kroner øremerket sikring og istandsetting av samiske bygninger. Midlene fra post 72 vil bli utbetalt av Riksantikvaren på anmodning fra Sametinget. Riksantikvaren vil gi nærmere føringer for bruken av tilskuddet.

GONGALAŠ OĐASMAHTTIN-,
HÁLDDAHUS- JA GIRKODEPARTEMEANTA

Prentehusnummir: P - 0974 B/S

Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2013 stáhtabušeahas

Olggosaddán:
Ođasmahttin,- hálldahus- ja girkodepartemeanta

Almmolaš ásašusat sáhttet diŋgot
lassigáhppálagaid dáppe:
Departemeantta bálvalusguovddáš
Poasta ja distribušuvdna
E-poasta:publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Tlf.: 22 24 20 00

Prentehusnummir: P - 0974 B/S

Deaddileapmi: 10/2012 - preantalohku 800

Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Norgga riika álggos lea vuodđuvvon guovtti álbmoga, sámiid ja norgalaččaid, eatnamiidda, ja goappašiin álbmogiin lea seamma vuoigatvuohta beassat ovddidit iežas kultuvrra ja giela. Ráđđehusa ulmil lea láchit diliid nu ahte sámit besset seailluhit ja ovddidit iežaset giela, kultuvrra ja servodateallima. Ođasmahttin-, hálddahu- ja girkodepartemeanttas lea bajimuš ovddasvástádus oktiivevehallat stáhta sámpolitiikka. Fágadepartemeanttain lea ovddasvástádus čuovvolit ja čadahit sámpolitiikka iežaset suorggis (suorgeovddasvástádus-prinsihppa).

Vuodđolága § 110a ja sámeláhka leat nationála riektevuodđu ráđđehusa sámpolitiikkii. Ráđđehusa politihkalaš vuodđu sámpolitiikkii boahá ovdan Sd.diedáhusas nr. 28 (2007-2008) *Sámpolitiikka*. Diedáhus čilge viidát ulbmiliid sierranas servodatsurggiin maida ee. gullet giella, dearvvasvuohta, sámi mánáid ja nuoraid bajásšaddaneavttut, dutkan, kulturáššit ja ealáhusovddideapmi. Ođasmahttin-, hálddahu- ja girkodepartemeantta Proposišuvnnas 1 S (2012-2013) sámpolitiikkalaš hástalusat ja ovdánanmearkkat válddahallojuvvojit oanehaččat, ja departemeantaid barggu ulmilat ja strategiijat čilgejuvvojit.

Dáinna prentosiin ráđdehus háliida oanehaččat ja čoahkkájit válddahallat mo guhtege departemeanta lea evttohan juolludusaid sámi ulbmiliidda jahkái 2013.¹

Sisdoallu

Sámi ulbmiliidda juolluvvon ruđaid visogovalaš logahallan	2
Sámediggi	3
Ođasmahttin-, hálddahu- ja girkodepartemeanta (OHD).....	4
Olgoriikadepartemeanta (OD).....	7
Máhtodepartemeanta (MD).....	10
Justiisa- ja geargusvuodádepartemeanta (JGD)	15
Kulturdepartemeanta (KUD).....	17
Giella- ja guovlodepartemeanta (GGD)	19
Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)	20
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta (MDD).....	21
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD).....	22
Birasgáhttendepartemeanta (BGD)	25

---

¹ Jus sierranas departemeantaid bušehttaproposišuvnnat spiehkastit dán diehtjuohkingihppagis, de gustojit bušehttaproposišuvnnat.

Sámi ulbmiliidda juolluduvvon ruđaid visogovalaš logahallan

(1000 ruvnnuid mielde)

	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon bušeahhta 2012	Árvalus 2013	Proseantasaš rievdadus 2012-2014
Olgoriikadepartemeanta ¹⁾	1 050 ²⁾	2 450	2450	-
Máhtodepartemeanta ³⁾	255 028	273 578	282 843	3,4
Justiisa- ja politiijadepartemeanta	1 860	1 750	400 ⁴⁾	-77,1
Kulturdepartemeanta ⁵⁾	94 486	98 154	102 036	4,0
Gielda- ja guovlodepartemeanta	2 150	2 150	2 150	-
Ođasmahttin-, hálldahus- ja gircodepartemeanta ⁶⁾	244 285	261 279	285 256	9,2
Dearvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	13 600	13 200	13 636	3,3
Mánáid-, dásseárvo ja searvadahttindepartemeanta	200	1 000 ⁴⁾	1 000 ⁷⁾	-
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta	169 942	163 787	169 146	3,3
Birasgáhttendepartemeanta	9 000	6 093	5 195	-14,7
Buohkanas juolludeapmi	793 601	825 441	866 112	4,9
Sámeálbmotfoanda	4 649	2 535	2 535	
Supmi	798 250	827 976	868 647	4,9

¹⁾ Olgoriikadepartemeanta juolluda daid sumiid lassin mat bohtet ovdan dán tabeallas ruđaid sámi ulbmiliidda kapihttala 115 poasttas 01/70, kapihttala 116 poasttas 70 ja kapihttala 118 poasttas 70.

²⁾ Juolludus Gáldui ii leat válđojuvvon mielde rehketdoallolohkui, gč. tabealla Ođasmahttin-, hálldahus- ja gircodepartemeantta bušeahas.

³⁾ Máhtodepartemeanta juolluda daid sumiid lassin mat bohtet ovdan dán tabeallas ruđaid sámi ulbmiliidda kapihttala 254 poasttas 70, kapihttala 260 poasttas 50 ja kapihttala 285 poasttas 52.

⁴⁾ Supmi lea sámi ulbmiliidda juolluduvvon doarjagiid meroštallan. Jahká 2013 ruđat juogaduvvojit maŋŋil.

⁵⁾ Daid sumiid lassin mat bohtet ovdan dán tabeallas, Máhtodepartemeanta juohká ruđaid sámi ulbmiliidda kapihttala 326 poasttas 01, kapihttala 329 poasttas 01 ja kapihttala 314 poasttas 72.

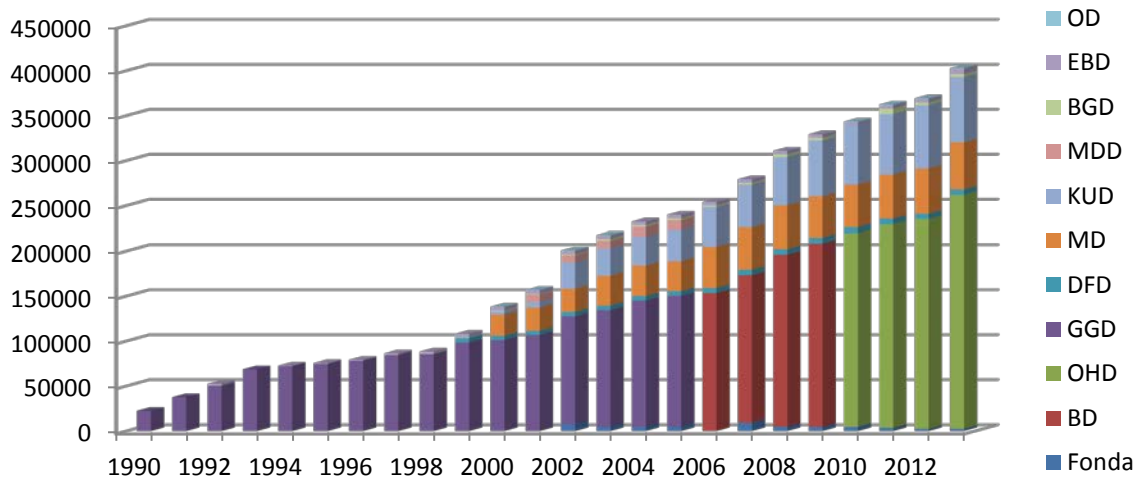
⁶⁾ Daid sumiid lassin mat bohtet ovdan dán tabeallas, Ođasmahttin-, hálldahus- ja gircodepartemeanta juohká ruđaid sámi ulbmiliidda kapihttala 1500 poasttain 21 ja 22, kapihttala 1590 poasttain 01 ja 75 ja kapihttala 1591 poasttas 01.

⁷⁾ Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta lea lassin värren ruđaid prošektii ovttadássásašvuohta ja šláddjiivuohta sámi servodagas, gč. kapihttala 846 poastta 21 ja kapihttala 847 poastta 21.

Sámediggi

Sámediggi beassá bušeahttaárvalusa mielde hálddašit sullii 404 milj. ruvnnu (oktan Sáme-álbmotfoanddain) jagi 2013. Dát lea sullii 32,1milj. ruvdnosaš lasáhus jagi 2012 ektui. Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990, ja dalle Sámedikki bušeahtta lei 31,7 milj. ruvnnu stuoru. Ovdáneapmi lea Sámedikki ulbmiliid mielde, ahte Sámedikkis galgá leat eanet dadjamuš ja váldi dain áššiin mat erenoamážit beroštahttet sámi álbmoga.

Visogovva Sámediggái juolludusaid ovdáneamis (1000 ruvnnuid mielde)

Sámediggi lea áсахuvvon sámelága vuodul ollašuttin dihtii Vuodđolága paragrafa 110a. Sámediggi oažžu jahkásaš juolludusaid Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttas, Máhtodepartemeanttas, Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanttas, Kulturdepartemeanttas, Birasgáhttendepartemeanttas, Eanadoallo- ja biebmodepartemeanttas ja Olgoriikadeparte-meanttas.

Sámediggi beassá spiehkastit bruttobušehhtenprinsihpas ja oažžu visot juolluduvvon ruđaid Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanttas, Máhtodepartemeanttas, Kulturdepartemeanttas, Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanttas ja Birasgáhttendepartemeanttas 50-poasttain. Sámediggi juogada juolluduvvon ruđaid mañimus dievasčoahkkimisttis dainna várašemiin ahte Stuorradiggi dohkkeha bušeahttamearrádusa. Sámediggi juogada juolluduvvon ruđaid iežas vuoruhemiid vuodul, muhto Stuorradikki bušeahttamearrádusa mielde.

Sámedikki ekonomiijahálldašeami rámaid mearrida Ođasmahttin-, hálldahus- ja girko-departemeanta váldoinstruvssas (-njuolggadusčoahkis) mii lea Sámedikki ekonomiijahálldašeami várás. Váldoinstruksa gusto maiddá juolludemiide eará departemeantaid bušeahtain ja eará vejolaš boađuide. Instruksa lea mearriduvvon sámelága paragrafa 2-1, goalmát lađđasa vuodul. Váldoinstruvssas lea departemeanta mearridan ahte Sámediggáige gustojit stáhta ekonomiijanjuolggadusat ja mearrádusat stáhta ekonomiijastivrema birra. Departemeanta eaktuda dattetge ahte ekonomiijanjuolggadusat ja mearrádusat feritejit geavahuvvot nu, ahte Sámediggi beassá geavahit árvoštallanvejolašvuoda álbmotválljen orgánan.

Sámediggái lea biddjojuvvon hálldašanovddasvástádus dihto hálldahuslaš dilálašvuodain, nugo omd. sámediggeválggas, ekonomalaš doarjagiid juolludeamis, skuvlla oahppoplánaid várás mearridit dárkileappot ráddjejuvvon osiid, sámi kulturmuittuid hálldašeamis kulturmuittolága ja dasa gullelaš lánkaásahusaid mielde, ja vel ovddasteaddjiid nammadeamis sierranas almmolaš orgánaide. Sámedikkis lea dasto vel váldi ja dadjamuš go dat searvá ja das leat ovddasteaddjit arvat lánvegeanttiin, stivrrain ja ráđiin.

Sámedikkis leat iežas doaimmas dieđut neahttasiiddus www.samediggi.no.

Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta (OHD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Salderejuvvon		
			Rehketdoallu 2011	bušeahhta 2012	Árvalus 2013
1533	50	Sámediggi	225 655	233 650	259 460
1533	54	Sámediggi	3 586	2 535	2 535
1534	50	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Sámi allaskuvla	2 800	4 610	5 800
1534	51	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Divvun	4 700	5 246	5 419
1534	72	Sámi giella, diehtujuohkin jna.	9 776	9 446	5 330
1534	74	Dokumentašuvdna, gaskkusteapmi jna.	1 443		
1535	01	Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš, Doaibmagolut	6 319 ¹⁾	3 214 ²⁾	3 319 ³⁾
1536	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Doaibmagolut	6 756 ⁴⁾	3 613	4 378
1590	71	Doarjagat girkolaš ulbmiliidda	1 450	1 500	1 550
Supmi			262 485	263 814	287 791

¹ Rehketdoallohku siskkilda Olgoriikadepartemeantta juolludusa, ja vel Gáldu jodiha prošeavttaid olgguldasa ruhtadeami.

² Lassin juolluduvvui doarjja Gáldu doibmii Olgoriikadepartemeantta bušeahas.

³ Lassin juolluduvvo doarjja Gáldu doibmii Olgoriikadepartemeantta bušeahas.

⁴ Rehketdoallohku siskkilda olgguldasa ruhtadeami prošeavttaide maid Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš jodiha.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
1500	21	Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>
1500	22	Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta, Dutkan, <i>sirdin vejolaš</i>
1590	01	Girkolaš hálldašeapmi, Doaibmagolut
1590	75	Girkolaš hálldašeapmi, Oskkuoahpahus
1591	01	Báhppagoddi, Doaibmagolut

Kap. 1500 Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta, poasttat 21 ja 22 Dutkan, vejolaš sirdit

Norgga dutkanrádi sámi prográmma II (2007–2016) galgá buoridit guhkesáigásaš alladásat dutkama sámiid dili birra, buoridit rekruttema ja ovddidit máhtu, ja vel ovddidit sáme giela dieđagiellan. Dan lassin deattuhuvvo riikkaidgaskasaš dutkanovttasbargu, fierpmádathuksen ja dutkangaskkusteapmi sáme giellii ja eará gielaide. Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta juolluda jahkásaččat sullii 3,7 milj. ruvnnu Norgga dutkanrádi sámi prográmmii II. Dát juolludus bisuhuvvo jahkái 2013. Dasto lea várrejuvvon prográmmii ruđat Máhtodepartemeantta bušeahas.

Diedut jienasteaddjiid birra gudet servet sámediggeválgii, ja das mo váлгаortnet doaibmá geavadis, šaddet leat dehálaš vuodđu go Sámediggi ja stáhtalaš eiseválddit galget árvvoštallat sámediggeválgga ortnega boahhtevaš nuppástusaid. Ođasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta ja Sámediggi áigot ovtta ruhtadit válgadutkama jagi 2013 sámediggeválgga birra.

Sámi vuoigatvuodálávdegotti II čuovvoleapmái ruđat juolluduvvojit maid kapihttala 1500 poasttas 21.

Kap. 1533 Sámediggi, poasta 50 Sámediggi

Vuodđujuolludeapmi poasttas galgá ee. gokčat goluid mat leat Sámedikki politihkalaš barggus ja hálldahusas, ja gielladaid ja fylkkagielladaid lassegoluid mat leat sámelága giellanjuolggadusaid čuovvoleamis.

Juolludusas lea 4,1 milj. ruvdnosaš lasáhus dannego sáme giela hálldašanguovlu viiddiduvvo dan láhkai ahte Røyrvikka suohkan šaddá mielde hálldašanguvlui jagi 2013 rájis.

Sámedikki bargui mii galgá ovddidit oarjilsámi oahpponeavvuid ja terminologijaid, lea juolluduvvon 1 milj. ruvnnu kapihttala 1534 poasttas 72 Sámi giella, diehtujuohkin jna.

Ráddehus háliida Kulturloktema oassin erenoamážit ángiruššat sámi giella- ja kulturdoaimmabijuiiguin áigodaga 2013 - 2017. Árvaluvvo ahte juolluduvvo buohkanassii 50 milj. ruvnnu dán ulbmilii viđajahkásaš áigodahkii. Jagi 2013 juolluduvvo 10 milj. ruvnnu sámi kultur- ja gielladoaimmabijuide. Sámediggi juohká ja hálddaša ruđaid. Sámediggi beassá geavahit osiid juolludeamis áigumušaid mielde mat leat Giellajagi 2013 várás.

Juolludus maid siskkilda 2,9 milj. ruvnnu Sámediggái lassegoluid geažil mat bohtet go sámediggeválgga čađahuvvo jagi 2013.

Kap. 1533 Sámediggi, poasta 54 Sámeálbmotfoandda reantodineštus

Go Stuorradiggi gieđahalai odastuvvon nášionála bušeahta jahkái 2000, de dat mearridii geassemánu 16. b. 2000 juolludit 75 milj ruvnnu «Sámeálbmotfoandan». Foanda ášahuvvui oktasaš buhtadussan daid vahágiid ja boasttuvuođaid geažil maid dáruiduhttinpolitihka lea dagahan sámi álbmogii. Foandda vuoiu galgá geavahuvvot dakkár sierranas doaimmabijuide go sámegeielaid ja sámi kultuvrra ovddideaddji doaimmabijuide. Foandda reantodineštusat eai gula oassin Sámedikki rápmajuolludeapmái. Foandda njuolggadusat mearriduvvojedje gonagaslaš resolušuvnnain čakčamánu 22. b. 2006. Sámedikki dievasčoahkkin lea foandda stivra. Foandda dineštusaid dárkilis geavaheami Sámediggi mearrida jahkásaš bušeahtta-mearrádušaidisguin.

Juolludus jahkái 2013 lea seamma stuoris go foandda jagi 2012 reantodineštus lea. Jahkásaš vuoiu rehkenastojuvvo 3,38 proseantasaš reanttuin.

Kap. 1534 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 50 Sámi allaskuvla

Juolludus galgá gokčat Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku doaimma, Sámi ofelaččaid jodiheami, Árbediehtu-prošeahtta ja Sámi lohka guovddáža doaimma. Sámi lohka guovddáži lea sirdojuvvon 1 milj. ruvnnu kapihttala 1534 poasttas 72 Sámi giella, diehtujuohkin jna. Sámi lohka guovddáš oážžu maid ruđaid Máhtdepartemeantta bušeahtas.

Sámi allaskuvllas lea vejolašvuhta geavahit juolludusas osiid Árbediehtu-prošeahtta báikkálaš doaimmaguimmiid goluide.

Kap. 1534 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 51 Divvun

Juolludus galgá geavahuvvot jodihit Divvuma Romssa universitehtas.

Kap. 1534 Doarjagat sámi ulbmiliidda, poasta 72 Sámi giella, diehtujuohkin jna.

Sámegeielaid doaimmaplánii gulli doaimmabijut vuoruhuvvojit. Juolludusárvalus lea veaháš unniduvvon ovdalaš jagiid ektui, ee. dannego oasit poastta ruđain leat sirdojuvvon Sámediggái, gč. kapihttala 1533 poastta 50 Sámediggi, kapihttala 1534 poastta 50 Sámi allaskuvla ja kapihttala 1536 poastta 01 Doaimmagolut. Doarjjaruđaid muhtun oasi hálddašepmi fápmuduvvo Nordlándda fylkkamánii. Jahkái 2013 departemeanta háliida ieš juohkit doarjjaruđaid ohcamiid vuodul ja dárkilat árvoštallamiid vuodul čuovvovaš doaimmiid konkrehta prošeahttaide:

- Romssa universitehtii (gielladoaimmaide Sámi giellateknologijja guovddáža ja/dahje Divvuma namas)
- Riddu Riđđu Festivála ASii (doarjja Riddu Riđđu Festivála ASii čatnasa Giellajahkái 2013)
- Nuortasámi museii
- Lulli-Trøndelága fylkkamánii (dialogakonferána, boazodoallu ja eanaeaggádat)
- Hálldahusa ja IKTa direktoráhtii (IT-standárddaid atnuiváldin)
- Gáldu – Álgóálbmotvuogiatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáži (dásseárvoprošeahta)

Kap. 1535 Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut

Juolludus galgá gokčat Gáldu doaimma jagi 2013. Doarjaga lassin Ođasmahttin-, hálddahuš- ja girkodepartemeantta bušehtas juolluduvvo doarjja guovddáža doibmii Olgoriika-departemeantta bušehtas, kapihttala 163 poasttas 72 Olmmošvuoigatvuodát. Mánáid-dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta lea ovttas Ođasmahttin-, hálddahuš- ja girkodepartemeanttain ja Sámedikkiin soahpan ahte Gálđui galget juolluduvvot ruđat njealjejahkásaš prošeaktavirgái, man virggálačča bargu lea ovddidit dásseárvvu ja eastadit vealaheami. Prošeaktii gullet dakkár vealahanvuđđosat go doaibmannákca, sohkahealli, sohkaheallásaš sodju ja čearddalašvuohta. Prošeakta álggahuvvui jagi 2010 ja heaittihuvvo árvvoštallamiin jagi 2014. Unnán bargonávccaid geažil Gáldus jagi 2011 ja jagi 2012 prošeaktii gulli oasis leat maŋnonan.

Kap. 1536 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut

Juolludus galgá gokčat Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáža doaimma jagi 2013. Guovddáš oažžu maid prošeaktadoarjagiid riikka ja olgoriikka eará juolludeaddjiin. Boazodoalu uvssahaga doaimma ja ovddideami sihkkarastin dihtii lea 0,7 milj. ruvnnu sirdojuvvon kapihttala 1534 poasttas 72 Sámi giella, diehtujuohkin jna. kapihttala 1536 postii 01.

Kap. 1590 Girkolaš hálddašeapmi, poasta 01 Doaibmagolut, poasta 71 Doarjagat girkolaš ulbmiliidda ja poasta 75 Oskkuoahpahus

Doaibmajuolludeamis Girkoráđđái kapihttalis 1590 Girkolaš hálddašeapmi, lea maiddá mielde juolludeapmi Sámi girkoráđi jođiheapmái ja doibmii. Ráđdi galgá oktiiheivehit sámi álbmotjoavkkuid várás girku doaimmaid, ja bargat dan badjelii ahte olbmot ohppet buorebut dovdat sámi girkoeallima. Sámi girkoráđi dehálaš bargu lea leamaš *Sámi girkoeallima strategiiijaplána* čuovvoleapmi maid Girkočoahkkin dohkkehii cuoŋománus 2011. Plána galgá váikkuhit dasa ahte sámi girkoeallin eambo systemáhtalaččat vuhtii válđojuvvo Norgga girkus. Sámi girkoráđdi lea plánabarggu oktavuodas ráhkadan ja mearridan sierra *plána sámi oskkuoahpahas* várás mii galgá fuolahit sámi mánáid ja nuoraid kultuvrralaš gullevašvuoda oskkuoahpahasas.

Guhkit áiggi lea bistán bargu Norgga Biibbalsearvvi namas jorgalit ja ođasmahttit biibbalteavsttaid sámegeallii. Doarjja dán bargui lea juolluduvvon poasttas 71. Jagi 2012 rájis Girkoráđdi/Sámi girkoráđdi lea hálddašan juolludusa.

Juolludusas poasttas 75 oskkuoahpahasodastussii Norgga girkus ruđat geavahuvvojit ovddidit oahpahasfálaldagaid sámi mánáid ja nuoraid várás.

Kap. 1591 Báhppagoddi, poasta 01 Doaibmagolut

Juolludemiin báhppagoddi kapihttala 1591 poasttas 01 lea maid mielde oassin girkolaš bálvalus sámi álbmoga várás. Mánngga guvlui leat virgáduvvon sámegeallalaš báhpát, lassin sámegeallat girkodulkaide.

Oarjilsámi giellaguovlu fáttmasta Nidarosa bismagotti ja osiid Lulli-Hålogalánnda ja Hámara bismagottiin. Oarjilsámiid várás lea sierra báhpa- ja diakonavirgi. Áigodaga 2009-2012 leat juolluduvvon ruđat njealjejahkásaš geahččalanortnegin vuodđudit oarjilsámi searvegotti oarjilsámi giellaguvlui. Geahččaleapmi galgá árvvoštallojuvvo jagi 2013.

Poasttas leat maid juolludeamit Girkolaš oahpahasguovddázii davvin. Oahpahasguovddáš lágida girkolaš oahpahasfálaldagaid davvin, ee. dainna ulbmiliin ahte deattuhuvvošii sápmelašvuohta geavatlaš-girkolaš oahpahasas.

Olgoriikadepartemeanta (OD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu	Salderejuvvon	Árvalus
			2011	bušeahitta 2012	2013
163	72	Olmmošvuoigatvuodat	1 050 ¹⁾	2 450	2 450
		Supmi	1 050 ¹⁾	2 450	2 450

¹⁾ Olgoriikadepartemeantta juolludus Gáldui ii leat váldojuvvon mielde rehketdoallolohkui, gč. tabealla Odasmahttin-, hálddahus ja girkodepartemeantta bušeahtas.

Olgoriikadepartemeantta bušeahtas juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
115	01/70	Doaibmagolut ja Doarjagat preassa-, kultur- ja diehtujuohkinulbmiliidda
116	70	Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide
118	70	Davviguovlodoaibmabijut ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Kap. 115, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 70 Doarjagat preassa-, kultur- ja diehtujuohkinulbmiliidda

Doarjagat mat juolluduvvojit dáin poasttain galget ee. leat mielde lasiheamen beroštumi ja buorideamen máhtu Norgga birra olgoriikkas, ja leat mielde nanusmahttimin kultureallima riikkaidgaskasaš ovttasbarggu. Norgga profiilet dahje čuolláhit guovdilis doaibmin davviguovlluin lea dán barggu oassi.

Jahkásaččat juolluduvvo 1,5 ja 2 milj. ruvnnu gaskkas kapihttalis 115 prošeavttaide mat galget buoridit Norgga sámiid oktavuodaid eará álgoálbmotjoavkkuide. Riddu Riddu-festivála, NRK Sápmi ja Sámi filmainstituhtta leat dat guovdilis riikkaidgaskasaš kultur-ovttasbargui searvi ovttasbargoguoimmit sámi birrasiid gaskkas, maid Olgoriikadepartemeanta lea ruhtadan dán poasttas.

Kap. 116, poasta 70 Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide

Davviriikkaid Ministtarráđđi juolludii 3,58 milj. dánskka ruvnnu sámi ovttasbargui kultursuorggis jagi 2012. Ruđat juhkkovvojit Sámeráđđái ja Sámi Dáiddárráđđái, ja dat mannet eanaš sámi kulturdoarjjan mas lea davviriikkalaš ávki, eai ge nu ollu hálddahusa doaibmagoluid gokčamii. Oahpahussuorgái Davviriikkaid Ministtarráđđi juolludii 2 milj. dánskka ruvnnu jagi 2012. Ruđat sirdovvojit ja Sámi allaskuvla galgá daid hálddašit. Jagi 2013 doarjaga rápma kultur- ja oahpahussuorgái vurdojuvvo bisuhuvvot.

Norgga oasseveahkki Davviriikkaid Ministtarráđđái juolluduvvo kapihttala 116 poasttas 70 Doarjagat riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide.

Kap. 118, poasta 70 Davviguovlodoaibmabijut ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Dát juolludeapmi geavahuvvo doarjut prošeavttaid arvat vuoruhuvvon surggiin, maiddái álgoálbmotprošeavttaidge. Juolludeapmi dakkár prošeavttaide main ulbmiljoavku leat álgoálbmogat, juohkása dáid váldokategoriijaide:

- Olgoriikadepartemeantta juolludan doarjja mii lea mánggalágan ovttasbargo-prošeavttaide mat leat Davveoarje-Ruoššas ja mat gusket álgoálbmogiidda (eanaš sámiide). Juolludus geavahuvvo ee. ruhtadit nuppi álgoálbmotmielbargi virggi Riikkaidgaskasaš Barentsčállingottis. Olgoriikadepartemeanta ruhtada virggi ovttas

Sámedikkiin. Olgoriikadepartemeanta lea maid addán mátkedoarjagiid Barentsráði bargojovkui mii lea álgoálbmogiid várás. Doarjjasupmi lei jagi 2011: 700 000 ruvnnu.

- Olgoriikadepartemeanta doarju Norgga Barentsčállingotti mii hálddaša daid álbmogis-álbmogii proševttaid mat leat Barentsguovllu Norgga oasis ja Ruošša oasis ja mat gusket sámiiide ja eará álgoálbmogiidda. Doarjjasupmi lei jagi 2011: 2,2 milj. ruvnnu.

Dán doarjjaortnega doarjagat juolluduvvojit ohcamiid vuodul iige leat čielggas man stuorra oassi juolludusas geavahuvvo dán ulbmilii jagi 2012, muhto realisttalaš meroštallan lea 1,5 milj. ruvnnu. Lassin boahtá doarjja maid Norgga Barentsčállingoddi hálddaša ja mii vurdojuvvo leat sullii seamma stuoris go jagi 2011 doarjja. Jagi 2013 bušeahhtalogut vurdojuvvojit leat seamma dásis go dán jagáš bušeahhtalogut leat.

Árktalaš ovttasbargu

Doarjjaruđat addojuvvojit Árktalaš ovttasbargui 1) váikkuhan dihtii bisuhit Árttisa ráfálaš ja stádis guovlun, 2) duostun dihtii hástalusaid lassáneaddji doaimmaid geažil mat vulget das go áhpejieknja unnu ja 3) sihkkarastin dihtii ceavzilis ovdáneami davvin ja bisuhan dihtii guovllu stuorra birasárvvuid. Juolludeapmi galgá nanusmahttit Norgga buollariikan ja Norgga vuoruhusaid stáhtaidgaskasaš árktalaš ovttasbarggus. Ovttasbarggu váldodoaibma lea Árktalaš rádís mii lea áidna buollabirrasaš politihkalaš ovttasbargoorgána ja das leat buot gávccii árktalaš riikka mielde – Danmárku (Ruonáeana, Fársullot), Suopma, Islánda, Norga, Ruotta, Kánada, Ruošša ja USA ja das leat álot álgoálbmotovddasteaddjit mielde.

Poasttas lea jagiide 2008–2010 juolluduvvon oktiibuot 900 000 ruvnnu Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáži ja prošektii SDWG Ealát Information. Dát lea leamaš prošekta mii čalmmustahtá heiveheami dálkkádatnuppástusaide ja guohtuneatnamiid massimiid báikkálaš álgoálbmotservodagain davviguovlluin.

Dasto siskkilda poastta juolludus ee. maiddá doarjagiid álgoálbmotovddasteaddjiid searvamii riikkaidgaskasaš ovttasbargui davviguovlluin. Doarjagat mannet ovddimusat daid álgoálbmotovddasteaddjiid mátkegoluid gokčamii geat servet Árktalaš ráddái ja Barentsráddái. Ruhta-doarjagat ledje oktiibuot 600 000 ruvnnu jagi 2011, ja supmi vurdojuvvo bissut seamma dásis jagi 2012ge. Dáin ruđain juolluduvvojedje jagi 2011 Sámediggái 350 000 ruvnnu (gč. rápmasiehtadusa Sámedikkiin). Muđuid ruđain eanaš oasi oazžu Sámeráddi. Doarjagat álgoálbmotovddasteaddjiid searvamii riikkaidgaskasaš ovttasbargui davviguovlluin galget jagi 2012 stáhtabušehta rájis juolluduvvot kapihttalis 118. Ovdal juolluduvvojedje ruđat dán ulbmilii kapihttala 116 poasttas 70.

Barents 2020

Barents 2020-ortnet galgá veahkkin ollašuhttit Dieđ. Sd. 7 (2011–2012) Davviguovllut, višuvdna ja váikkuhangaskaoamit. Barents 2020-ruđat galget leat mielde čuovvoleamen dieđáhusa vuoruhusaid doarjjodettiin välljejuvvon proševttaid mat buvttadit dieđuid davviguovlluin, davviguovlluid birra ja davviguovlluid várás, maiddá proševttaid mat bisuhit álgoálbmogiid kultuvrra ja eallinvuođu.

Kap. 163, poasta 72 Olmmošvuoigatvuodát

Olgoriikadepartemeanta vuolláičálii jagi 2009 rápmasoahpamuša Sámedikkiin mas juolluda doarjaga Sámedikki riikkaidgaskasaš doibmii. Dat mearkkaša 650 000 ruvdnosaš jahkásaš juolludeami Sámedikki riikkaidgaskasaš álgoálbmotáššiid bargui ONas ja eará riikkaidgaskasaš organisašuvnnain.

Sámedikki ráhkkaneami oktavuodas ONa máilmmekonferánsii álgoálbmogiid birra jagi 2014 álgoálbmogat leat bovdejuvvon riikkaidgaskasaš ráhkkaneaddji konferánsii Áltái geassemánus 2013. Olgoriikadepartemeanta áigu 2013 doarjut álgoálbmogiid ráhkkananproseassa ja maiddá Áltá-konferánssa.

Jagi 2012 Olgoriikadepartemeanta juolludii 1,4 milj. ruvnnu Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáži, mii lea Guovdageainnus. Doarjja addojuvvui Gáldu bargui riikkaidgaskasaš álgoálbmotvuoigatvuodaiguin. Doarjja gelbbolašvuodaguovddáža jagi 2013 doibmii doalahuvvo.

Dasto juolluduvvui vel doarjjan 400 000 ruvnnu Sámeráđi riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuodaid bargui. Dát juolludeapmi jahkái 2013 bisuhuvvo seamma dásis go dat lei.

Máhttodepartemeanta (MD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon bušeahhta 2012	Árvalus 2013
222	01/45	Stáhtalaš vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, Doaibmagolut ja rusttetháhkamat, <i>sirdin vejolaš</i>	107 943	86 430 ¹⁾	89 468
223	50	Sámediggi, Doarjagat Sámediggái	35 420	36 518	37 723
225	62	Doarjagat Snoasa ja Málátvuomi gielddalaš sámeskuvllaide		20 909	21 578
225	63	Doaibmabijut vuoddoohpahusas, Doarjagat sámegillii vuoddoohpahusas, <i>sirdin vejolaš</i>	47 009	52 487	52 919
226	21	Kvalitehtabuorideapmi vuoddoohpahusas, Erenoamáš doaibmagolut ²⁾	6 700	2 374 ³⁾	4 750
231	50	Mánáidgárddit, Doarjagat sámi mánáidgárdefálaldagaide	13 553	14 179	14 647
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat	66 010	70 514	72 045
281	01	Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, Doaibmagolut	1 825	1 500	1 500
281	73	Oktasaš doaibmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, Doarjagat riikkaidgaskasaš prográmmaide	850		
2410	73	Oahpahusa vástesaš stáhta loatnakássa, Loatnaoanádusat, <i>meroštallanjuolludus</i>	50	250	250
Supmi			255 028	273 578	282 843

¹ Juolludus Snoasa ja Málátvuomi sámeskuvllaide lea sirdojuvvon kapihttala 222 poasttas 01 kapihttala 225 postii 62 *Doarjagat Snoasa ja Málátvuomi gielddalaš sámeskuvllaide* jagi 2012 rájis.

² Loguid vuoddu leat juolludusreivvet Oahpahusdirektoráhtii.

³ Juolludus unniduvvui jagi 2012 eanaš dannego Sámi lohanguovddáža ruđat sirdojuvvojedje kapihttalis 226.21 kapihttalii 260.50.

Lassin juolluduvvojit sámi ulbmiliidda ruđat dán kapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
254	70	Doarjagat oahppolihtuide
260 ⁴⁾	50	Universitehtat ja allaskuvllat
285	52	Norgga dutkanráddi, Dutkanulbmilat

⁴ Gullá eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvlii, mii oázžu ruđaid sámi doaibmabijuide iežas jahkásaš rámas.

Kap. 222 Stáhtalaš vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallan, *sirdin vejolaš* Juolludeamit poasttas gokčēt eanaš:

- Gaska-Norgga sámeskuvlla sihke skuvlla ja internáhta jodiheami Árborddis
- Sámi joatkkaskuvlla jodiheami Kárášjogas ja Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla jodiheami Guovdageainnus

Sámi skuvllaide juolludemiid ulbmil lea earret eará bisuhit ja ovddidit sámi identitehta, giela ja kultuvrra. Skuvllat čuvvot Máhttolohtema – Sámegiela.

Uhccán oahppit leat maŋimuš jagiid ohcan Gaska-Norgga sámeskuvlii Árbordái, ja skuvlajagi 2011–2012 ii lean oktage bissovaš oahppi dán skuvllas. Skuvllas lea dehálaš doaibman bisuhit ja ovddidit sámi identitehta, giela ja kultuvrra gáiddosoahpaha fálaldagain. Skuvlla doaibma doalahuvvo dan lánkai ahte fállujuvvo eanet gáiddosoahpahas dán skuvlajagi.

Departemeanta lea ožžon Gaska-Norgga sámeskuvlla doaibmaplánaevttohusa skuvlla viidásat doaimma birra. Departemeanta áigu dán dokumeantta vuodul, ja ovttasrádiid Oahpahusdirektoráhtain, árvoštallat leago vuoddu skuvlla viidásat doibmii.

Statsbygg lea álggahan barggu mas áigu árvoštallat dárbbu divvut Sámi joatkkaskuvllaid visttiid dahje odđa visttiid hukset. Statsbygg lea dál čadahan prográmmamuttu ja gárvvistan

huksenprográmma, ja Máhttodepartemeanta lea dán vuodul addán Statsbyggii doaimman álggahit ovdaprošeaktamuttu.

Sámediggi mearridii jagi 2008 álggahit čielggadanbarggu vai sáhtta váldit badjelassas hálddašanovdasvástádusa sámi joatkkaskuvllain. Go Sámediggi gieđahalai “Sámedigge-dieđáhusa oahpahusa birra” jagi 2012 giđa, de guorrasii dieđáhusa loahppajurdagii ahte “Sámediggi ii galgga váldit badjelassas hálddašeami stáhtalaš joatkkaskuvllain mat leat Guovdageainnus ja Kárašjogas dahje eará skuvllain ovdalgu Sámedikki rolla bušeatta-oktavuodain lea nannejuvvon ja skuvllaid sámi eaiggátvuoda rámat leat čielgan”. Ovdalgu eará mearriduvvo Oahpahusdirektoráhtas lea ovdasvástádus hálddašit skuvllaid.

Departemeanta árvala ahte juolludus jahkái 2013 doalahuvvo jagi 2012 juolludusa dásis.

Kap. 223 Sámediggi, poasta 50 Doarjagat Sámediggái

Doarjaga ulbmil lea ruhtadit oahpahusulbmiliid Sámedikkis, maiddá oahpponeavvuid ráhkadeami ja buvttadeami sámi oahppiid várás, maiddá erenoamášpedagogalaš oahpponeavvuid, ja vel oahppoplánabarggu ja rávvema ja bagadeami sámi oahpahusa birra.

Doarjaga hui vuoruhuvvon ulbmil lea ahte sámi oahppit galget oážžut johtileappot ja eanet oahpponeavvuid iežaset gillii. Buohkanas juolludeapmi lea biddjojuvvon Sámedikki hálddašeapmái.

Jahkái 2013 árvala departemeanta joatkit juolludusa seamma dásis go dat lea jahkái 2012.

Kap. 225 Doaimmabijut vuoddoahpahusas, poasta 62 Doarjagat Snoasa ja Málattuomi gieđdalaš sámeskuvllaide

Snoasa ja Málattuomi sámeskuvllaide juolludemiid ulbmil lea ee. bisuhit ja ovddidit sámi identitehta, giela ja kultuvrra. Skuvllat čuvvot Máhttoloktema – Sámegiela.

Departemeanta árvala joatkit juolludusa seamma dásis go dat lea jahkái 2012.

Kap. 225 Doaimmabijut vuoddoahpahusas, poasta 63 Doarjagat sámegillii vuoddoahpahusas

Ortnega ulbmil lea doarjut ruđalaččat gieđdaid, fylkkagieđdaid ja bođolaš (priváhta) skuvllaid mat fáallet sámegiela oahpahusa oahpahuslága § 6-2 ja § 6-3 mielde. Oahpahus galgá čuovvut Máhttoloktema – Sámegiela oahppoplánaid. Oahppit ožžot oahpahusa sámegielas vuosttasgiellan (Sámegiella 1) dahje sámegielas nubbigiellan (Sámegiella 2/Sámegiella 3). Doarjagat sáhttet maid juolluduvvot gieđdaide mat dáhttot buoridit vuoddoskuvlla oahpaheddjiid sámegielmáhtu (lohkanvuoigatvuodát).

Tabella vulobealde čájeha ahte manimus jagiid daid vuoddoskuvlaoahppiid lohku lea veahš njiedjan guđet leat válljen sámegiela vuosttasgiellan ja nubbigiellan.

Vuoddoskuvlaoahppit geat válljejit sámegiela vuosttas- ja nubbigiellan áigodaga 2009–2012:

Skuvlajahki	2009–2010	2010–2011	2011–2012
Sámegiella vuosttasgiellan	1 010	975	940
Sámegiella nubbigiellan	1 326	1 285	1 213
Oktiibuot	2 336	2 260	2 153

Loguin leat mielde datge oahppit guđet vázzet sámeskuvllain.

Gáldu: Vuoddoskuvlla diehtjuohkinvuogádat (GSI)

Departemeanta árvala unnidit juolludeami postii njiedjan oahppiidloguid geažil ja joavko-čoahkádusa nuppástuvvama geažil. Buohkanas juolludeapmi postii jahkái 2013 lea 52,9 milj. ruvnnu.

Kap. 226 Kvalitehtabuorideapmi vuoddoohpahusas, poasta 21 Kvalitehtabuorideapmi vuoddoohpahusas

Juolludeamit veahkehit oážžut áigái kvalitehtabuorideaddji doaibmabijuid vuoddoohpahusas, maiddái dakkáriid mat leat sámegiela várás vuoddoohpahusas.

Jagi 2011 juolluduvvojedje ruđat sámi ovddidandoaibmabijuide, ee. gáiddosoahpahusa joatkevaš ovddideapmái ja sámegiela máhttoabuorideapmái.

Máhttodepartemeanta áigu jahkái 2013 lasihit juolludusa sámi doaibmabijuide kapihttalas 226.21 ruhtadan dihtii bajimuš strategalaš plána mii lea sámi gáiddosoahpahusa várás.

Kap. 231 Mánáidgárddit, poasta 50 Doarjagat sámi mánáidgárdefálaldagaide

Doarjagat galget láhčit diliid nu ahte sámi mánáid sámegiella ja sámi kultuvra ovdána mánáidgárddis. Jagi 2011 ledje 33 sámi mánáidgárddi ja 28 dárogielalaš mánáidgárddi mat adde sámi fálaldagaid, namalassii 823 mánnái ja 91 mánnái. Manjimuš jagiid lea daid mánáid lohku njiedjan, geat ožžot sámegiela mánáidgárdefálaldaga, ja Sámediggi áigu iežas mánáidgárdedieđáhusa oktavuodas árvvoštallat dán čuolbmačoahki. Buohkanas juolludus postii jahkái 2013 lea 14,6 milj. ruvnnu.

Kap. 254 Doarjagat rávesolbmuid oahpahussii, poasta 70 Doarjagat oahppolihtuide

Doarjagat leat veahkkin addimin dohkkehuvvon oahppolihtuide vejolašvuoda fállat rávesolbmuid heivehahti ja heivehuvvon oahpahusa. Sámi oahppolihtut ožžot osiid dán doarjagis. Unnit oasi galget dohkkehuvvon oahppolihtut ja neahttaskuvllat geavahit go oahpahit rávesolbmuid sámegiela vuodđskuvladásis. Dáid doarjagiid sturrodad meroštallojuvvo doaimmaid vuodul. Juolluduvvon supmi jagi 2012 lea sullii 1,5 milj. ruvnnu.

Árvaluvvo ahte buohkanas juolludus kapihttala 254 poasttas 70 galgá leat 189 milj. ruvnnu jagi 2013.

Kap. 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasta 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat

Sámi allaskuvla lea alit oahpahus- ja dutkanásahus mii galgá duhtadit sámi servodaga dárbbuid. Sámegiella lea skuvlla oahpahusa, dutkama ja hálddahusa váldogiella. Ásahas lea davviriikkalaš-sápmelaš ja riikkaidgaskasaš perspektiiva, ja das leat studeanttat ja bargit buot riikkain maid Sápmi gokčá: Norggas, Suomas, Ruotas ja Ruoššas. Allaskuvllas ledje 173 registarastojuvvon studeantta jagi 2011 čavčča, 104 studeantta ektui jagi 2010 čavčča. Skuvllas leat sullii 40 bargi.

Oahpahus ja dutkan čađahuvvo dakkár fágasurggiin go journalistihkas, oahpaheaddjioahpuin, sámegielas, boazodoalus, duojis/dáidagis, juoigamis, sámi mitalanárbevierus ja álgoálbmot-oahpus. Buot fágaid vuodus leat sámi kultuvra ja sámi árbediehtu.

Sámi allaskuvla oaččui jagi 2011 sullii 66 milj. ruvdnosaš vuoddojuolludusa ja sullii 70,5 milj. ruvnnu jagi 2012. Jahkái 2013 árvaluvvo juolluduvvot sullii 72 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlii. Juolludus galgá ruhtadit Sámi lohanguovddážage.

Bušehttanuppástus jagi 2012 rájis jagi 2013 rádjai mii ii gullan dábálaš haddeheivehallamii, eanaš dáhpuhuvai oahpahusdirektoráhtaid negatiiva ovdáneami geažil (unnit čađahuvvon oahppočuoggáid geažil) ja dutkanindikáhtoriid gorálaš lassáneami geažil. Dát čuovvu das go alit oahpahusásahusaid ruhtadanmálla vuodus muhtumassii leat bohtosat. Dan sivas go ovddeš

dábálašoahpaheaddjioahppu lea rievdaduvvon odđa vuodđoskuvlaoahpaheaddjiohppui. de oažžu Sámi allaskuvla jagiid 2011–2015 lasihuvvon vuodđojuolludusa juohke jagi vai sáhtta nannet iežas oahpaheaddjioahpahusa fáladaga.

Dábálaš juolludeami lassin Davvi-Norgga alit oahpahasásahusat ožžo oktiibuot 5 milj. ruvnnu jagi 2011 mii galggai geavahuvvot ásahusaid ja servodat- ja ealáhusdoaimiid gaskasaš servodatsoahpamuša ráhkadeapmái davvin.

Kap. 281 Oktasaš doaimmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 01 Doaimmagolut ja kap. 287, poasta 21 Dutkaninstituhtat ja eará doaimmabijut

Ráddádallamiid maŋŋá Sámedikkiin Máhtodepartemeanta vuodđudii borgemánus 2010 lávdegotti mii galggai čielggadit sámi dutkama ja alit oahpahusa ovdánanmearekkaid, dárbuid ja ulbmiliid. Jahkái 2010 juolluduvvui oktiibuot 750 000 ruvnnu dán ulbmilii kapihttala 281 poasttas 01 ja kapihttala 287 poasttas 21. Seamma supmi juolluduvvui jagi 2011ge. Lávdegoddi geigii iežas árvalusa geassemánus 2012.

Lávdegotti raporttas lea álbmotrievttálaš vuolggasadji ja bidjá sámi dutkama ja alit oahpahusa vuodđunis viiddis guvllolaš, riikkalaš ja riikkaidgaskasaš perspektiivva. Dábálaš ovtamiela-láshuohta lea das ahte dutkan ja alit oahpahus leat servodatovdáneapmái mearrideaddji ángiruššanfáktorat. Das mii guoská doaimmabijuide, lávdegoddi čalmmustahtta erenoamážit studeanttaid háhkama, gielladikšuma ja sámi ásahusaid ásahuslaš ovttasbarggu nannema dán suorggis. Sámi allaskuvlla viidásat ovdáneapmi lea ožžon erenoamáš fuomášumi. Raporta lea sáddejuvvon gulaskuddamii čakčat 2012.

Kap. 281 Oktasaš doaimmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 01 Doaimmagolut

Julevsámegiela ja oarjilsámegiela oahpaheaddjiid rekrutendilli lea hui váttis. Maŋga doaimmabijut leat álggahuvvon mat galggašedje buoridit rekruttema. Máhtodepartemeanta gohčui jagi 2009 Sámi allaskuvlla jodihit bargojoavkkui mii galggai evttohit guhkesáigásaš riikkalaš rekruttenstrategiija mas deattuhuvvojit sámegiela ja sámi oahpaheaddjioahpahus. Strategiija mearriduvvui jagi 2011 álggus ráddádallamiid maŋŋá Sámedikkiin, ja dat galgá bistit jagi 2014 lohppii. Buohkanassii 2,8 milj. ruvnnu lea juolluduvvon strategiija čuovvo-leapmái jagi 2011 ja 2012. Ángiruššan jotkojuvvo jagi 2013.

Strategiijas válddahaljojuvvojit gievrrat fágabirrasat dehálaš doaimmabijuid lohku go áigumuš lea oáčohit eanet studeanttaid sámi alit ohppui. Sierranas sámi fágabirrasiid ovttasbargu sáhtta váikkuhit fágabirrasiid nanusmuvvamii. Jagi 2012 doaimmaplánas departemeanta juolluda ruđaid eanet doaimmabijuide vai studeanttaid háhkan oppalaččat sámegiela oahpahussii buorrána.

Davvi-Trøndelága allaskuvla oktiiveivehallá rekruttenstrategiija álggaheami, mas Romssa universitehta, Finnmárkkui allaskuvla, Sámi allaskuvla ja Nordlándda universitehtage leat mielde.

Kap. 281 Oktasaš doaimmabijut universitehtaid ja allaskuvllaid várás, poasta 73 Riikkaidgaskasaš prográmmat

Sámi allaskuvllas lei jagi 2009 rájis jagi 2011 rádjai ovddasvástádus World Indigenous Nations Higher Education Consortium (WINHEC) váldokontuvrras, ja Máhtodepartemeanta attii daid jagiid 850 000 ruvdnosaš erenoamáš juolludusa jahkásaččat allaskuvllii kontuvrra doimmi.

Kap. 285 Norgga dutkanráđdi, poasta 52 Dutkanulbmilat

Norgga dutkanráđis lea oasseovddasvástádus ruhtadit sámi dutkama. Dat ruđat mat juolluduvvojit sámi dutkamii kapihttala 285 poasttas 52, geavahuvvojit eanaš sámi dutkanprográmmii, maid Máhttodepartemeanta ja Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartemeanta ruhtadit.

Sámi dutkanprográmma II álggahuvvui jagi 2007 ja dat galgá bistit logi jagi. Prográmma deattasta guovdilis hástalusaid mat sámi dutkamis leat, maiddái rekruhttema ja sámegeiela nanusmahttima dieđagiellan. Prográmma deattuha maid kultuvrralaš ja gielalaš rievddaldeami sámi servodagas, riikkaidgaskasaš ovttasbarggu ja dutkama gaskkusteami.

Kap. 2410 poasta 72 Loatnaoanádusat, meroštallanjuolludusat

Loatnaoanádusat poasttas leat iešguđetlágan loatnaoanádusortnegat Loatnakássas. Jagi 2010 rájis ožžot studeanttat geain leat vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu oktan geavatlaš-pedagogalaš oahpuin dahje vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu oktan ovdaskuvlaoahpaheaddjioahpuin, oaniduvvot loanaideaset Oahpahusa vástesaš stáhta loatnakássas gitta 50 000 ruvnnu rádjai. Jagi 2011 oáččui dušše okta studeanta loatnaoanádusa. Vurdojuvvo ahte sullii 5 studeantta juohke jagi ožžot loatnaoanádusaid dán vuodul boahttevaš jagiid.

Jahkái 2013 árvaluvvo joatkit juolludusa sámi ulbmiliidda poasttas seamma dásis go dat lea jagi 2012.

Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta (JGD)

(1000 ruvnuid mielde)

Kap	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon bušeahhta 2012	Árvalus 2013
440	01	Politiijadirektoráhta – politiija- og leansmánneetáhta, Doaibmagolut	400	400	400
470	72	Friddja riekteveahkki, Doarjagat erenoamáš riekteveahkkedoaimbajuide	1 460	1 350	¹⁾
		Supmi	1 860	1 750	400

¹⁾ Doarjaga juohkin poasttas jahkái 2013 ii leat vel mearriduvvon.

Kap. 440 Politiijadirektoráhta – politiija- ja leansmánneetáhta, Poasta 01 Doaibmagolut

Kapihttalis 440, poasttas 01 leat mánga jagi leamaš ruđat daid politiijabiirriid várás, main leat gielddat sámegeiela hálddašanguovllu siskkobealde. Ulbmil lea movttiidahttit olbmuid háhkat eambo dieđuid sámegeiela birra mii lea dain politiijabiirriin main sámit orrot. Politiijabiirret main leat gielddat guovtgeielalaš hálddašemiin, sáhttet ohcat ruđaid daid lassegoluid buhtadussan mat dain leat leamaš guovtgeielalaš hálddašeami geažil. Ortnegea hálddaša Politiijadirektoráhta guovvamánu 19. b. 2010 mannosá instruvssa mielde.

Jahkái 2012 lea várrejuvvon 400 000 ruvnu. Áigumuš lea várret seamma sumi jahkái 2013.

Politiijadirektoráhta lea vuodđudan resursajoavkku mas leat ovcci politiijavirggálačča guđet gullet Nuorta-Finnmárkku, Oarje-Finnmárkku ja Davvi-Trøndelága politiijabiirriide, ja eatnašiin sis lea sámi duogáš ja eatnašat sis máhttet sámegeiela. Joavku galgá rávvet direktoráhta ja politiijabiirriid dakkár áššiin mat politiijabarggus gusket sámegeilli ja sámi kultuvrii. Dasto lea bargu álggahuvvon mii galgá nannet sámegeiela Stáhta mánáidviesus Romssa gávpoigis, namalassii go giedahallet áššiid main sámi mánát leat gillán veahkaválddi dahje rihkkumiid. Johtui leat maid biddjojuvvon arvat eará doaibmajut mat galget nannet sámegeiela politiijalágádusas, ja dás čujuhuvvo ráđdehusa doaibmapláni mii lea sámegeielaid várás.

Kap. 470 Friddja riekteveahkki, Poasta 72 Doarjagat erenoamáš riekteveahkkedoaimbajuide

Sis-Finnmárkku riekteveahkkekontuvra vuodđuduvvui jagi 1987. Sivva manne kontuvra vuodđuduvvui, lei ee. sávaldat fállat sámegeielalaš álbmotoassái riekteveahki sámegeilli. Riekteveahki váldokontuvra lea Kárášjogas, muhto kontuvrras leat maid kontorbeaivvit eará gielddain dárbbu mielde. Jagi 2011 kontuvra giedahalai 158 ášši ja kontuvrras ledje 2,5 jahkedagu. Ruhtageavaheapmi lei jagi 2011 sullii 1,46 milj. ruvnu.

Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta addá juohke jagi doarjagiid sierranas riekteveahkkedoaimbajuide. Doarjja Sis-Finnmárkku riekteveahkkekontuvrii lei jagi 2012 1,35 milj. ruvnu. Doarjja poasttas jahkái 2013 ii leat vel mearriduvvon.

Finnmárkokommišuvdna

Finnmárkokommišuvdna nammadii Gonagas stáhtarádis njukčamánu 14. b. 2008. Kommišuvdna doaibmamuš lea kártet Finnmarkku olbmuid dálá geavahan- ja eaiggátvuoigatvuodaid mat sis leat guhkes áiggi geavaheami dihtii. Kárten galgá čadahuvvot gustojeaddji riikkalaš rievtti vuodul ja lea ráddjejuvvon daidda eatnamiidda maid Finnmarkkoopmodat válddii badjelasas go finnmárkoláhka fápmuduvai suoidnemánu 1. b. 2006. Finnmarkku meahcceduopmostuollu galgá giedahallat riidduid mat bohciidit Finnmarkkokommišuvdna kártema oktavuodas. Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta ja

Duopmostuollohálddahus leat ásaheamen Finnmárkku meahcceduopmostuolu, nu ahte duopmostuollu lea doaimmas gieđahallat daid vuosttamuš rievttálaš geahččaleami gáibádušaid mat čuožžilit Finnmárkokommišuvnna vuosttaš čielggadanraportta geažil.

Jagi 2011 rehketoallu čájehii ahte 12,8 milj. ruvdnosaš supmi lea geavahuvvon. Jagi 2012 juolludus duopmostuoluide lasihuvvui oktiibuot 16,4 milj. ruvnnuin gokčan dihtii Finnmárkokommišuvnna ja Finnmárkku meahcceduopmostuolu goluid, gč. Proposišuvnna 1 S (2011–2012) Justiisa- ja gearggusvuoddepartemeantta várás. Juolluduslaš lea bisuhuvvon ja heivehuvvon hatti dáfus jagiide 2012 ja 2013 ja dahká buohkanassii 17,1 milj. ruvnnu (ja das leat mielde Duopmostuollohálddahusa hálddašangolutge) jahkái 2013, gč. Proposišuvnna 1 S (2012–2013) Justiisa- ja gearggusvuoddepartemeantta várás.

Kulturdepartemeanta (KUD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon	
				bušeahhta 2012	Árvalus 2013
320	53	Dábálaš kulturulbmilat, Sámediggi	67 379	70 379	72 702
323	72	Musihkkaulbmilat, Deaivvadanbáikeásahusat (Riddu Ridđu-festivála)	1 596	1 645	2 145
334	73	Filbma- ja mediaulbmilat, Guvllolaš filbmaŋgiruššan (Riikkaidgaskasaš sámi filbmauoovddáš)	2 500	2 763	3 051
335	75	Preassadoarjja, Doarjagat sámi aviissaide	23 011	23 367	24 138
Supmi			94 486	98 154	102 036

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	
326	01	Giella, girjjálašvuoda- ja girjerádjoulbmilat (Nasionálabibliotekha)
329	01	Arkiivaulbmilat, Sámi arkiiva
314	72	Kultuvra ja servodat

Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 53 Sámediggi

Sámediggi hálddaša rápmajuolludeami kulturulbmiliidda mii lea stáhtabušeaha kapihttala 320 poasttas 53. Sámedikki ovddasvástádus lea vuoruhit dán ráma siskkobealde ja fuolahit ahte ruđat geavahuvvojit buoremus lági mielde nannet ja seilluhit sámi kultuvrra. Ruđat gokčēt juolludemiid sámi musihkkafestiválaide, sámi dáiddaásahusaid čájáhusbuhtadussii, sámi dáiddárstipeanddaide ja stipeandalávdegotti buhtadussii, Beaivváš Sámi Našunála-teáhterii, báikenammabálvalussii ja sámi giellalága čuovvoleapmái, Sámedikki girjerádjui, johtti girjerádjobálvalussii, sámi dávvirvuorkkáide ja Nuortanaste nammasaš áigečállagii. Muđuid Sámediggi juogada ruđaid iežas vuoruhemiid mielde.

Kulturdepartemeanta árvala ahte jahkái 2013 várrejuvvojit 72,702 milj. ruvnnu kapihttala 320 postii 53 Sámediggi. Jagi 2005 rájis lea juolludeapmi sámi kulturulbmiliidda dán poasttas lassánan eambo go 40 milj. ruvnnuin.

Kap. 323 Musihkkaulbmilat, poasta 72 Deaivvadanbáikeásahusat

Riddu Ridđu-festivála oaččui deaivvadanbáikki árvodási jagi 2009 rájis. Jahkái 2013 lea árvaluvvon 2,145 milj. ruvdnošaš juolludeapmi festiválii.

Kap. 326 Giella-, girjjálašvuoda- ja girjerádjoulbmilat, poasta 01 Doaibmagolut

Nasionálabibliotekhas lea jagi 1993 rájis leamaš sámi bibliografiija sierra doaibmamuššan. Lassin sámezielaláš ávdnasiidda bibliografiija siskkilda maiddá eará gielaide čállojuvvon girjjálašvuoda, mii guoská buot fágaide ja fáttáide mat giedahalllet sámi dilálašvuodaid. Ulbmil lea oktasaš davviriikkalaš bibliografiija.

Kap. 329 Arkiivaulbmilat, poasta 01 Doaibmagolut

Sámi arkiiva sirdojuvvui jagi 2005, nugo Sámediggi háliidii, Sámedikkis Riikkaarkivára vuollasažžan. Sámi arkiivva jodiheami gokčēt jahkasaš juolludeamit Arkiivalágádussii stáhtabušeaha kapihttalis 329 Arkiivaulbmilat.

Kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 73 Guvllolaš filbmaŋgiruššan

Jagi 2009 rájis lea Riikkaidgaskasaš sámi filbmauoovddáš ožžon stáhtadoarjaga dán poasttas.

Doarjja addojuvvo ovddidit ja buvttadit oanehisfilmmaid ja dokumentárfilmmaid, čadahit máhttobuoridandoaibmajuid ja doaibmajuid mánáid ja nuoraid várás. Guvllolaš filbma-ánjiruššan lea oassi oppa riikka filbmapolitihkas. Stáhtadoarjja galgá ovddidit ulbmiliid filbmasuorggis, gč. válddahallama kapihtalis 334 Kulturdepartemeanta Proposišuvnnas 1 S. Jahkái 2013 árvala Kulturdepartemeanta juolludit 3,051 milj. ruvdnosaš doarjaga Riikkaidgaskasaš sámi filbmaguovddáži.

Kap. 335 Preassadoarjja, poasta 75 Juolludeapmi sámi aviissaide

Sámi aviissat leat ožžon stáhtadoarjaga jagi 1979 rájis, ja jagi 1987 rájis sierra bušeahtta-poasttas. Dan poasttas juolluduvvojit doarjagat sámi aviissaid buvttadeapmái ja doarjagat julevsámegielaš ja oarjilsámegielaš aviisasiiduid buvttadeapmái. Earret mávssolašvuoda demokratiijii ja sátnefridjavuhtii sámi aviissain lea dehálaš doaibmamuš sealluhit ja ain ovddidit sámegielaš čállima. Kulturdepartemeanta bušeahttaárvalusas jahkái 2013 árvaluvvo sámi aviissaide 24,138 milj. ruvdnosaš juolludeapmi.

Kap. 314 Kultuvra ja servodat, poasta 72 Kulturovttasbargu davviguovlluin

Norgga ja Ruošša gaskasaš kulturovttasbarggus áhahuvvojit golmmajahkásaš prográmmat mat válljejit surggiid mat čalmustahhtovvojit erenoamážit prográmmaáigodagas. Sámekultuvra ja álgoálbmotkultuvra lea okta viđa čalmustansuorggis prográmmaáigodagas 2010–2012, ja suorgi jotkojuvvo boahtevaš prográmmaáigodahkiige. Kulturdepartemeanta lea leamaš mielde ovddideamen Norgga ja Ruošša gaskasaš kulturovttasbarggu oassin álgoálbmotkultuvrra go lea ruđalaččat dorjon kulturgaskkustankontuvrra ásaheami Moskvái mii galgá leat veahkin Riddu Riđđu, Davvi álbmogiid guovddáža ja ruošša organisašuvnna Raipona ovttasbargui. Departemeanta lea maiddá veahkehan čielggadit prográmma mii galgá leat sámi kulturealáhusdoaimiid várás Barentsguovllus.

Kulturdepartemeanta doarju mánja sierranas davvinorgalaš kulturproševtta mat gullet iežas davviguovloánjiruššamii, ee. doarjagiin Barentskult nammasaš kulturprográmmii, maid Olgoriikadepartemeanta ja golbma Davvi-Norgga fylkkage veahkin dorjot. Vaikko vel dát várreemat eai leat merkejuvvon sámi kulturulbmiliidda, de gullet mánja proševtta mat dorjojuvvojit dán láhkai, sámi kultuvrii.

Speallorudat sámi valáštallamii

Jahkasaččat juolluduvvojit doarjagat sámi valáštallamii Norsk Tipping ASa vuoittuin. Go Norsk Tipping ASa speallojagi 2011 vuoitu juogaduvvui valáštallanulbmiliidda jagi 2012, de várrejuvvojedje 600 000 ruvnu sámi valáštallamii. Juolludeapmi sirdojuvvo Sámedikki háldui, mas lea ovddasvástádus das mo ruđat viidáseappot juogaduvvojit doarjaga ulbmiliid vuodul. Ággan sierra doarjagiid juolludit sámi valáštallamii lea ahte sierralágan sámi valáštallandoaimmat galget bisuhuvvot ja ain ovddiduvvot.

Giella- ja guovlodepartemeanta (GGD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Salderejuvvon		
			Rehketdoallu	bušeahhta	Árvalus
			2011	2012	2013
551	60	Juolludus fylkkagiellaide guovlluid ovddideapmái	2 150	2 150	2 150

Kap. 551 Regionála ovddideapmi ja oddahutkan, poasta 60 Juolludus fylkkagiellaide guovlluid ovddideapmái

Giella- ja guovlodepartemeanta juolluda sullii 2,15 milj. ruvnnu jagi 2013 Sápmi nammasaš sápmelaš prográmma čađaheapmái. Sápmi lea Interreg IVA Nord oasseprográmma. Sápmi-prográmma buohkanas rápma áigodahkii 2007–2013 lea 15 milj. ruvnnu.

Interreg IVA Norda bajimuš ulbmil lea buoridit guovllu doaibmannávccá ja oktiigullelaš-vuoda dakkár ovttasbargguin man váldoáššin leat ealáhuseallin, siskkáldas vuogádat ja máhttu. Sápmi galggašii buoridit sámi kultur- ja ealáhuseallima. Čállingoddedoaimma juogadit Romssa fylkkasuohkan ja Davvi-Trøndelága fylkkasuohkan.

Dearvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)

(1000 ruvnuid mielde)

Kap.	poasta	Namahus	Salderejuvvon		Árvalus 2013
			Rehketdoallu 2011	bušeahtta 2012	
762	21	Erenoamáš doaibmagulut		800 ¹⁾	800
762	50	Sámi dearvasvuoha		5 800 ¹⁾	6 036
762	70	Sámi dearvasvuoha	13 600 ²⁾	6 600 ¹⁾	6 800
		Supmi	13 600	13 200	26 836

¹⁾ Poasta 50 Sámi dearvasvuoha geavahišgohte jagi 2012 stáhtabušehtas, gč. Proposišuvnna 1 S (2011–2012) ja Proposišuvnna 16 S (2011–2012).

²⁾ Jagi 2011 ledje ruđat sámi dearvasvuohii juhkkovuvvon poastaide 21 ja 70.

Kap 762 sámi dearvasvuoha, poasta 50 Doarjagat Sámediggái

Doarjjaortnegiin áigumuš lea váikkuhit dasa ahte sámi álbmot oažžu seamma buriid dearvasvuodaabálvalusaid go álbmot muđuid. Jahkái 2013 árvaluvvo geavahussii 6,036 milj. ruvnu maiguin galget joatkit doaibmabijuid 2002 – 2005 *Mangfold og likeverd* (Šladdjii-vuoha ja ovttárvosašvuoha) nammasaš doaibmaplána vuodul mii lea ráđdehusa doaibmaplána Norgga sámiid vástesaš dearvasvuoda- ja sosiálabálvalusaid várás. Ruđat juhkkovuvvojit Sámediggái ja Sámediggi geavaha ruđaid osiid ruhtadit guokte áššemeannudeaddjivirggi. Virggiid ulbmil lea ovddidit Sámedikki dearvasvuodaapolitihkalaš árvalusaid guovddáš eiseválddiide ja buoridit oktilis gulahallama dearvasvuodaafitnodagaiguin jna., ja áššiid meannudit go galget juohkit prošeaktaruđaid sámi dearvasvuodaubmiliidda ja hálldašit doarjjaortnega.

Kap 762 sámi dearvasvuoha, poasttat 21 ja 70

Ruđat juhkkovuvvojit eanaš Sámi dearvasvuodaadutkama guovddášii Dearvasvuoda-direktoráhta bokte. Dutkanguovddáš čađahii jagi 2012 ođđa álbmotiskadeami – SAMINOR II. Eanaš ruđat galget gokčat resursagoluid mat leat dieđuid čohkkema oktavuodas dearvasvuoda- ja eallindilleisikkadeami várás dain guovlluin main sámit orrot – SAMINOR II. Dearvasvuoda-direktoráhta bargá guhkesáigásaččat ovddidan dihtii sámegeiela ja sámi kulturmáhtu rávvagiid attedettiinis ja fierpmádatdoaimmaid lágidettiinis gielddaide, dearvasvuodaafitnodagaide, fylkkamánniide, oahpahasasahusaide ja earáide geain lea doaibma dearvasvuodaabálvalusas.

Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta (MDD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon	
				bušeahtta 2012	Árvalus 2013
854	50	Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas		1 000	1 000
		Supmi		1 000	1 000

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
846	21	Dutkan- ja guorahallandoaibma, doarjagat jna., Erenoamáš doaibmagolut
847	21	Doaibmabijut olbmuid várás geain lea hedjonan doaibmannákca

Kap. 846 Dutkan- ja guorahallandoaibma, doarjagat jna., poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut ja kap. 847 Doaibmabijut olbmuid várás geain lea hedjonan doaibmannákca, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut

Mánáid- ja dásseárvo- ja searvadahttindepartemeantta bušeahtas leat árvalan sámi servodaga dásseárvodoaibmabijuide juolludit ruđaid jahkái 2013 kapihttalis 846 Dutkan- ja guorahallandoaibma, doarjagat jna., poasttas 21 *Erenoamáš doaibmagolut* ja kapihttalis 847 Doaibmabijut olbmuid várás geain lea hedjonan doaibmannákca, poasttas 21 Erenoamáš doaibmagolut.

Ruđat galget geavahuvvot prošektii Ovttádássásašvuhta ja šláddjiivuhta sámi servodagas mii álggahuvvui jagi 2011. Prošekta ii leat jotkojuvvon jagi 2012 bargiiddili geažil mii lea leamaš Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašvuodaguovddážiis. Vurdojuvvo ahte prošekta joatkašuvvá ođđajagemánu 1. b. 2013 rájis ja loahpahuvvo juovlamánu 31. b. 2014.

Kap. 854 Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas, Poasta 50 Dutkan

Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeanta mearridii jagi 2012 ovttasráđiid Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanttain ahte 1 milj. ruvdnosaš supmi galgá sirdojuvvot Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeantta bušeahtas Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeantta bušeahta kapihttala 854 postii 21. Jagi 2013 rájis sirdojuvvojit ruđat kapihttala 854 postii 50.

Sivva dasa go jagi 2012 sirdojuvvojedje ruđat Dearvvasvuoda- ja fuolahusdepartemeantta bušeahtas mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeantta bušehtii, lea ahte Sámediggi lea geavahan dáid ruđaid iežas mánáid-suodjalusa ja bearašsuodjalusa bargui. Mánáid-suodjalus ja bearašsuodjalus gullet Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeantta ovddasvástádussurggiide. Dat ruđat galget jagi 2013 geavahuvvot joatkit ja nannet Sámedikki doaimma dain surggiin.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Namahus	Rehketdoallu	Sálderejuvvon	
			2011	bušeahтта 2012
1147	Boazodoallohálddahus	61 020	61 787	62 646
1150	Eanadoallošiehtadusa čadaheapmái	2 000	2 000	4 000
1151	Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	108 922	102 000	104 500
	Supmi	171 942	165 787	171 146

Kap. 1147 Boazodoallohálddahus

(1000 ruvnnuid mielde)

Poasta	Namahus	Rehketdoallu	Sálderejuvvon	
			2011	bušeahтта 2012
01	Doaibmagolut	43 996	42 723	43 105
45	Stuoribuš neavvooastimat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i>	6 317	6 958	7 118
70	Juolludeamit meahcestobuide	692	702	725
71	Sis-Finnmárkku nuppástuhttindoaibmajut, <i>sirdin vejolaš</i>	6 723	8 904	9 198
82	Radioaktivitehtadoaibmajut, <i>sirdin vejolaš</i>	3 292	2 500	2 500
	Supmi kap. 1147	61 020	61 787	62 646

Boazodoallohálddahusa organiserema nuppástusat

Proposišuvnnas 1 S (2011–2012) dieđihuvvui ahte ráđdehus lea árvalan ahte boazodoalu almmolaš hálddahusa oorganiseremii galget dahkkojuvvot nuppástusat. Árvalus mearkkaša dan, ahte guovdilis hálddahus, ovddeš Boazodoallohálddahus, ain galgá joatkit Álttás odđa namain mii lea Stáhta boazodoallohálddahus. Árvaluvvon lea ahte Boazodoallostivra joatká nugo dássázii, ja ahte guovlostivrrat heaittihuvvojit, juoga mii gáibida ahte lágat nuppástuhttojuvvot. Árvalusa mielde šaddá vel nu, ahte čadahuvvo hálddahuslaš doaibmasirdojupmi Eanadoallo- ja biebmodepartemeanttas Ođasmahttin-, hálddahus- ja girkodepartementii dainna lágiin ahte guovlostivrrat mat leat otnáš boazodoallohálddahusa vuollásaččat, mii lea Álttás, sirdojuvvojit Fylkkamánii. Fágalaš ovddasvástádus boazodoallohálddašeamis gullá ain Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta vuollái. Gulaskuddamat leat áššis álggahuvvon Sámedikkiin, nugo stáhtalaš eiseválddiid ja Sámedikki gulaskuddamiid vástesaš bargomeanut gáibidit.

Boazodoallohálddahusa organiserema nuppástuhttinbargu lea ádjánan guhkibut go álggus navdojuvvui. Dás čujuhuvvo Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta Proposišuvdnii 1 S (2012–2013) mas leat eanet dieđut.

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludeami váldoulbmil lea gokčat Stáhta boazodoallohálddahusa doaimma. Stáhta boazodoallohálddahus lea guovdilis boazodoallopolitihkalaš váikkuhangaskaomiid čadaheaddji hálddašanorgána ja Eanadoallo- ja biebmodepartemeantta doarjun- ja čielggadanorgána. Hálddahusas lea guovdilis rolla boazodoallopolitihka čadaheamis, ja lea lágiduvvon nu, ahte hálddahusas galgá maid leat arvat ollu rávvejeddji rolla. Guovdilis ášši lea datge, ahte boazodoallopolitihka ulbmiliid ollašuttimii galgá lágiduvvot árjjálaš bargu. Stáhta boazodoallohálddahus doaimmaha boazodoallolága ja hálddaša váikkuhangaskaomiid mat gullet boazodoallošiehtadussii, ja dat lea maid Boazodoallostivrra čállingoddi ja čadaheaddji orgána.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan juolludit postii 43,1 milj. ruvnu jahkái 2013.

Poasta 45 Stuoribuš neavvooastimat ja ortnegisdoallu

Juolludeapmi galgá gokčat goluid mat čuožžilit go čuovvoluvvo Norgga ovddasvástádus dain rádjaáiddiin mat leat Ruota, Suoma ja Ruošša rájain. Lassin poasta galgá gokčat daid goluid maid Røros-guovllu boazoguohtunšiehtadusaid čadaheapmi dagaha.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan ahte juolluduvvojit 7,1 milj. ruvnu jahkái 2013.

Poasta 70 Juolludeamit meahcestobuide

Juolludeami ulbmil lea bisuhit ee. boazodoalliid oadjebasvuoda várreguovlluin. Eanadoallo- ja biebmodepartemeanttas lea odne šiehtadus golmmain meahcestobuin mat gullet stáhtii, ja dasto vel vuolláičallojuvvon soahpamuš njeljiin bođu olbmuiin geat guhtege atnet ovddasvástádusa meahcestobus. Meahcestobuid geatnegasvuolta lea leat rabas jagi miehtá.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan juolludit 725 000 ruvnu jahkái 2013.

Poasta 71 Sis-Finmárkku nuppástuhttindoaimbijut

Stuorámus hástalus ollašuhttit ceavzilis boazodoalu ulbmila lea leamaš muhtun osiin Finnmárkkus. Juolludeami ulbmil lea ruhtadit sierranas heivehallamiid ja doaimbijuid vai lea Finnmárkkus vejolaš láhčit dilálašvuodaid ceavzilis boazodollui.

Manimus jagiid juolludeapmi lea ee. gokčan goluid mat gullet nuppástuhttinbálkká guhki-deapmái. Čielgan lea, ahte lea váttis olmuide geaid ahki lea badjel 55 jagi, gávdnat eará barggu. Dán jovkui ii leat árjjálaš fidnonuppástuhttin biddjojuvvon gáibádussan. Vai lea veahkki addit dán jovkui gutnalaš loahpa sin bargoeallimii ja hehtten dihtii ahte eai fas álgge bargat boazodilis, de lea sis vejolašvuolta ohat alcceseaset guhkiduvvon nuppástuhttinbálkká gitta álbmotoadjolága dábálaš penšonahkái. Eaktu dasa lea ahte dat olmmoš lea loahpahan iežas boazodoalu.

Boazodoallu gillá stuorra vahágiid, ja erohus lea stuoris das maid boazoeaiggát oažžu buhtadassan boraspiriid dahkan vahágiid ovdii, ja das maid son lea ohcan. Dat lea dagahan eambo sierramielalašvuoda ealáhusa ja eiseválddiid gaskii, das mii vahágiid sivva lea. Dán poasttas gokčojuvvojit golut mat bohtet dannego lea dárbu skáhppot odđa máhtu buvttadeami ja vahágiid birra.

Lassin juolludeami ulbmil lea gokčat jagi 2007 boazodoallolága čuovvoleaddji sierranas doaimbijuid, ja muhtun ovddidan- ja čielggadangoluid.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan juolludit 9,2 milj. ruvnu jahkái 2013.

Poasta 82 Radioaktivitehtadoaimbijut

Stáhta ovddasvástádusa prinsihpalaš vuodđu gokčat goluid radioaktiivvalaš nuoskkideami geažil maid Tsjernobyl-lihkohisvuolta dagahii, lea dat mearrádus maid ráđdehus dagai suoidnemánu 31. b. 1986. Njuolggadusat radioaktivitehtamearrádusaid várás mearriduvvojit seamma vugiid mielde go lánkaásahusat boazodoallošiehtadusa mielde.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan juolludit 2,5 milj. ruvnu jahkái 2013.

Kap. 1150 Eanadoallošiehtadusa čadaheapmái

Ráđdehusa barggu oassin ovddidit meahceguovlluid ja davviguovlluid geažiduvvui

Diedáhusas Sd. 9 (2011-2012) ahte meahcceeaneadoallu ja árktalaš eanadoallu galget nannejuvvot. Dán jagáš eanadoallošiehtadusas čuovvovuvvojedje geažideamit ee. lasihettiin Sámdikki ruđaid ealáhusulbmiliidda 2 milj. ruvnnu rájis 4 milj. ruvnnu rádjai. Juolludus galgá movttiidahttit ealáhusovddideapmái sámi guovlluid eanadoalus, ja ruđat galggašedje ovddimusat geavahuvvot ruhtadan- ja ovddidandoaibmabijuide main lea guhkesáigásaš váikkuhus.

Kap. 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmi

(1000 ruvnnuid mielde)

Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Sálderejuvvon bušeahtta 2012	Árvalus 2013
51	Doarjagat Ovddidan- ja ruhtadanfondii	45 186	32 800	34 100
72	Doarjagat organisašuvdnabargguide	6 100	6 100	6 100
75	Gollounnideaddji ja njuolggá doarjagat, <i>sirdin vejolaš</i>	54 803	60 000	62 400
79	Buorredilleortnegat	2 833	3 100	1 900
Supmi kap. 1151		108 922	102 000	104 500

Guovvamánu 23. b. lihkostuvve Stáhta ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikasearvi (NBR) soahpat jagi 2012/2013 šiehtadusa. Jagi 2012/2013 boazodoallošiehtadusa dábálaš rápma lea 104,5 milj. ruvnnu stuoru. Jagi 2011/2012 boazodoallošiehtadusa ektui dát soahpamuš lea 2,5 milj. ruvnnu stuorát.

Jagi 2012/2013 boazodoallošiehtadusa váldoulbmil lea lágidit nu, ahte eambbo lea vejolaš gávpemárkaniid várás buvttadit bohccobierggu ja buoridit ealáhusa árvobuvttadeami. Šiehtadus mearkkaša ahte Boazodoalu árvobuvttadanprográmma heaittihuvvo, ja ahte boazodoalu várás álggahuvvo prográmma mii vástida Báikkálaš biepmu prográmmii. Ođđa prográmma galgá heivet boazofitnodagaid hástalusaid. Seammás galget prográmmii gullat boazodoalu mátkeealáhusaid ovddideapmi, ja boazodoalu ja muohkadanfitnodagaid ovtasbargui gullelaš doaibmabijut.

Šiehtadusbealit leat soahpan ásaht sierra ortnega mas boazodoalus galget leat oahpahallan- ja fuollabálvalusat. Šiehtadusbealit atnet oahpahallan- ja fuollabálvalusaid ortnega ealáhusovddideaddji doaibmabidjun ja boazodoalu vejolašvuohtan buoridit iežas dietnasiid. Lassin dakkár ortnet lea mielde buorideamen boazodoalu gulustuvvama. Ortnet galgá leat heivehuvvon ealáhusa kultuvrii ja iešvuođaide.

Mottiin ruhtamáksolasáhusain jotkojuvvojit juolludeamit mat leat buvttadeamis gitta. Dát joatkka lágida vejolažžan boazodoallái eambbo njuovadit ja buvttadit. Šiehtadus mas lea sohppojuvvon lea vuodđun ain bures ovddidit boazodoalu. Seammás dahkkojuvvon šiehtadus doarju nuppástusa mii lea leamaš boazodoallošiehtadusa doaibmabijuin mañimuš jagiid, go das čalmmustahttojuvvojit ealáhusdoaibma eambbo ja daid boazoeaiggádiid vástesaš heivehallamat geain boazodoallu lea váldoealáhus.

Jagi 2012- 2013 boazodoallošiehtadusa šiehtadallamiid oktavuodas šiehtadusbealit sohpe sirdit 2. milj. ruvnnu Sámediggái kapihttala 1151 poasttas 51 Boazodoalu ovddidanfoanda. Ulbmil sirdit ruđaid Boazodoalu ovddidanfoanddas Sámedikki doarjjaortnegiidda mat leat ealáhusovddideami várás, lea lasihit duohta árvobuvttadeami boazodoalu oktavuodas.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta ovddida árvalussan juolludit doarjaga kapihttalis 1151 jahkái 2013 nugo Sturradiggi lea giedahallan jagi 2012/2013 boazodoallošiehtadusa, gč. Evttohusa 344 S (2011–2012). Dárkilat dieđuid boazodoallopolitihka guđege poastta ja strategija birra don gávnnat Proposisuvnnas 104 S (2011–2012).

Birasgáhttendepartemeanta (BGD)

			(1000 ruvnuid mielde)		
Kap	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2011	Salderejuvvon bušeahtta 2012	Árvalus 2013
1429	50	Doarjagat sámi kulturमितobargui	6 000	3 093	3 195
1429	72	Ráfáidahttojuvvon ja suodjalangánnáhahti kulturमितuid ja kulturbirrasiid suodjaleapmi ja sihkkarastin, <i>sirdin vejolaš, vejolaš geavahit poasttas 21</i>	3 000	3 000	2 000
		Supmi	9 000	6 093	5 195

Kap 1429, poasta 01 Doaibmagolut

Geasset 2012 álggahuvvui prošeakta mii lea automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid registrarastima várás. Registrarastin bargu galgá jotkojuvvot gitta jahkái 2015. Bargu lea oassi *Kulturमितohálddašeami máhttoloktemis*. Bušeahttajahkái 2012 juolluduvvui 2 milj. ruvdnosaš supmi dán bargui.

Kap. 1429, poasta 50 Doarjagat sámi kulturमितobargui

Birasgáhttendepartemeantta bušeahtas jahkái 2013 lea árvaluvvon juolludit 3,195 milj. ruvnu sámi kulturमितobargui. Doarjagat galget bisuhit bajimuš kulturमितofágalaš vuhtiiváldimiid sámi kulturमितuid ja kulturbirrasiid barggus. Ruđat galget eanaš geavahuvvot stuoribuš ortnegisdoallamiidda ja divodemiide ovddeš dilláige, ja dikšumii, gč. válddahallama Propo-sišuvnnas 1 S (2012 –2013).

Kap. 1429, poasta 72 Ráfáidahttojuvvon ja suodjalangánnáhahti kulturमितuid ja kulturbirrasiid suodjaleapmi ja sihkkarastin

Vuollepoasta 72.2 Ráfáidahttojuvvon visttiid ja rusttegiid suodjaleapmi ja sihkkarastin 2 milj. ruvdnosaš juolludeapmi, mii lea merkejuvvon sámi visttiid sihkkarastima ja divodeami várás, doalahuvvo. Riikkaantikvára máksá ruđaid poasttas 72 Sámedikki ávžžuhusa mielde. Riikkaantikvára addá dárkilat láidagiid doarjaga geavaheapmái.